

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 2-4 Τ.Κ. 106 78 ΑΘΗΝΑ

Η ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΗ - ΑΝΑΤΟΛ. ΡΩΜΥΛΙΑΣ
ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΕ ΤΟ 1926
Ο ΔΟΚΙΜΙΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΑΛΑΒΕΡΑΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026

ΤΕΥΧΟΣ 240

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΑΛΑΒΕΡΑΣ
ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ
(1926 - 2007)

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΑΛΑΒΕΡΑΣ
ΔΟΚΙΜΙΟΓΡΑΦΟΣ - ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ
ΓΕΝΝΗΣΗ: 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1926, ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΗ
ΑΠΕΒΙΩΣΕ: 30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2007, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ISSN 1105-607X

ΤΕΥΧΟΣ 240
ΙΟΥΛΙΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 2-4

T.K. 10678 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.-FAX 210-3819571

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΡΩΤΗ: 1975-1977

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΗ: 1983-

ΤΕΥΧΟΣ 240

ΙΟΥΛΙΟΣ – ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2026

ΕΚΔΟΤΗΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΛΕΥΤΕΡΗΣ Β. ΤΖΟΚΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Δόρδου 35, T.K. 10443 Αθήνα

Τηλ. 210-5120009

*

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΓΑΠΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΦΟΡΛΙΔΑΣ

ΡΙΤΑ ΝΑΣΤΟΥ - ΜΥΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΤΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ – ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

ΠΑΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

T.Θ. 8231, T.K. 10210 ΑΘΗΝΑ

Κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό

της Ένωσης στην Εθνική Τράπεζα

IBAN: GR6101100400000004062505138

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

T.Θ. 8231, T.K. 10210 ΑΘΗΝΑ

e-mail: EEL1930@GMAIL.COM

ellineslogotexnes.gr

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΚΟΥΚΟΥΔΑΚΗΣ

ΖΩΟΔ. ΠΗΓΗΣ 91, 11473 Αθήνα

τηλ. 210-6429961, τηλ./fax. 210-6461660

e-mail: a_telier@otenet.gr

Κάθε Λογοτέχνης φέρει
την ευθύνη των χειμένων του

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΕΚΔΟΤΗ

ΔΕΙΝΟΠΑΘΗΣΕ η Ανθρωπότητα σ' όλη την υφήλιο και στη χώρα μας από την κλιματική αλλαγή και κρίση με όλα τα επακόλουθα. Οι άνθρωποι και τα ζώα τρελάθηκαν από τις φωτιές από άκρον σ' άκρον της χώρας, βιβλικές καταστροφές αλλού (Νεπάλ), πλημμύρες, κατολισθήσεις, σεισμοί, και ό,τι άλλο κακό συναπάντεμα τούτο το Καλοκαίρι. Αποδείχτηκε πως κανείς δεν μπορεί να τ' αντιμετωπίσει με λογισμό και υπευθυνότητα. Έτσι, χάθηκαν χιλιάδες άνθρωποι, ζώα και περιουσίες...

ΚΑΤΑΚΑΛΟΚΑΙΡΟ έφυγε αίφνης από τη ζωή μας ο καλός φίλος, συνεργάτης, δι-
κηγόρος και συγγραφέας, μέλος του Διοι-
κητικού Συμβουλίου της Ένωσης Ελλήνων
Λογοτεχνών, στις τελευταίες Αρχαιρεσίες
(10/1/2026) ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΛΑΡΜΑΝΗΣ. Ήταν
η Δευτέρα 13 Ιουλίου 2026, που στο Β' Νε-
κροταφείο Αθηνών (Πατήσια) έγινε η εξό-
διος Ακολουθία ενώπιον πολυπληθούς κό-
σμου, οικείων, συγγενών και φίλων, που
υπήρξε το αδιαχώρητο. Συγκινητικά τα τε-
λευταία λόγια από την κόρη του Ηλιάνα,
δημοσιογράφος-παρουσιάστρια σε τηλεο-
πτικό σταθμό, εκ μέρους της Οικογενείας
και πολλοί άλλοι. Σύσσωμο ήταν το Δ.Σ. της
Ένωσης και ο Πρόεδρος Λευτέρης Β. Τζό-
κας τον αποχαιρέτησε με πολλή αγάπη. Γί-
ναμε φτωχότεροι απ' την απουσία του. Το
40ήμερο Μνημόσυνο πραγματοποιήθηκε
την 16/8/2026, στην εκκλησία Αγίας Ειρή-
νης-Γαλατίου. Τη θέση του μέλους στο Δ.Σ.
της Ένωσης πήρε η πρώτη επιλαχούσα στις
Αρχαιρεσίες κα Ελένη Παπαγεωργίου.

- Καλό ταξίδι εκλεκτέ φίλε Φώτη Κου-
λαρμάνη.

- Καλή αρχή με δύναμη, υγεία και δημι-
ουργία κα Ελένη Παπαγεωργίου, για τα
τέσσερα χρόνια (2026-2030) της θητείας
του Δ.Σ. της Ένωσης...

Λ.Β.Τ.

Μήπως ξεχάσατε

τη συνδρομή σας;

Αν ναι, σπεύσατε!

Ετήσια συνδρομή 50 ευρώ.

Τηλέμαχος Αλαβέρας

Ο Τηλέμαχος Αλαβέρας (30 Σεπτεμβρίου 1926 - 30 Ιουνίου 2007) ήταν βραβευμένος δοκιμιογράφος και συγγραφέας. Ανήκει στους Θεσσαλονικείς πεζογράφους της 1ης μεταπολεμικής γενιάς.

Βιογραφικό: Γεννήθηκε στη Φιλιππούπολη της Ανατολικής Ρωμυλίας (σημερινή Βουλγαρία) το 1926 και από τη βρεφική του ηλικία μέχρι το θάνατό του έζησε στη Θεσσαλονίκη. Το πρώτο του λογοτεχνικό έργο το εξέδωσε το 1947. Το 1952 εκδίδεται το πρώτο του βιβλίο, η συλλογή διηγημάτων "Τα αγρίμια του άλλου δάσους" το οποίο πήρε πολύ καλές κριτικές. Το 1955 ιδρύεται το λογοτεχνικό περιοδικό "Νέα Πορεία" στο οποίο ήταν υπεύθυνος έκδοσης ως το θάνατό του. Για τη "Νέα Πορεία" τιμήθηκε από την Ακαδημία Αθηνών με το βραβείο Πέτρου Χάρη, το 2006. Έχει γράψει 16 συλλογές διηγημάτων και μυθιστορήματα, καθώς επίσης δοκίμια και ένα θεατρικό έργο. Το 1962 μαζί με άλλους ήταν ιδρυτικό μέλος της Εταιρείας Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης. Διετέλεσε μέλος σε πολλά συμβούλια και επιτροπές γύρω από πνευματικά και καλλιτεχνικά θέματα, ενώ έκανε ομιλίες στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη και τη λοιπή Ελλάδα. Το 1962 υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Εταιρείας Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης και παρέμεινε στην θέση της γραμματείας έως το 1980 οπότε και εκλέχθηκε πρόεδρος, θέση που διατήρησε μέχρι το τέλος. Παντρεμένος με την ποιήτρια Ρούλα Αλαβέρα, απέκτησαν μαζί δύο παιδιά. Έργα του έχουν μεταφραστεί στα γερμανικά, φλαμανδικά, ιταλικά, βουλγαρικά, σουηδικά, σερβικά, πολωνικά. Πέθανε στις 30 Ιουνίου του 2007

Βραβεία: Κρατικό Βραβείο Δηγήματος το 1977 για τη συλλογή Απ' αφορμή. Βραβείο Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών το 1987 για το έργο Γωνιές και Όψεις. Κρατικό Βραβείο Χρονικού Μαρτυρίας το 1991 για το έργο του «Σ' ευθεία γραμμή». Το 2007 βραβεύτηκε με το Μεγάλο Βραβείο Λογοτεχνίας για τη συνολική του προσφορά στη λογοτεχνία.

Έργο: Η αφηγηματική πεζογραφία του Αλαβέρα συνεχίζει και ανανεώνει την εσωτρέφεια και την παράδοση της εσωτερικότητας της Θεσσαλονίκης, καθορίζοντας ταυτόχρονα και το ατομικό του στίγμα. Πρωταγωνιστές είναι οι χώροι της πόλης. Φορτίζουν συγκινησιακά και ταυτόχρονα ενεργοποιούν την ιστορική μνήμη. Συναντούμε ποικίλες αναφορές στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον της πόλης, στην ιστορία και την κοινωνική της δομή, στοιχεία τα οποία τελικά συγκροτούν το μύθο της λογοτεχνικής πόλης.

Ο Αλαβέρας ανήκει στη γραμμή του μοντερνισμού και τα έργα του εντάσσονται στη λεγόμενη αστική πεζογραφία. Τα βιώματα και οι τραυματικές εμπειρίες από την κατοχή, την αντίσταση και τον εμφύλιο, σημάδεψαν ανεξίτηλα το έργο του, το οποίο ανασυνθέτει λογοτεχνικά το μεταπολεμικό και μετεμφυλιακό τοπίο της Θεσσαλονίκης. Ανασυγκροτεί μέσα από τα ονόματα την κατοχική Θεσσαλονίκη κατονομάζοντας τις πιο αντιπροσωπευτικές γειτονίες της. Το αγωνιστικό πρόσωπο της πόλης προβάλλουν οι ήρωές του, που δραστηριοποιούνται κυρίως στους χώρους του κέντρου της Θεσσαλονίκης.

**Έφυγε από τη ζωή το μέλος
του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης
Δικηγόρος και Συγγραφέας ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΛΑΡΜΑΝΗΣ.**

Βαρύ πένθος έχει προκαλέσει η είδηση του θανάτου του Φώτη Κουλαρμάνη, ενός ανθρώπου με σημαντική επιστημονική πορεία.

Ο Φώτης Κουλαρμάνης ήταν απόφοιτος του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών του Παντείου Πανεπιστημίου, ενώ ολοκλήρωσε και τις σπουδές του στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, αποκτώντας άδεια άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος.

Στην επαγγελματική του διαδρομή υπηρέτησε επί σειρά ετών στο Υπουργείο Οικονομικών, όπου για 23 χρόνια κατείχε τις θέσεις του Επιθεωρητή και του Διευθυντή της Οικονομικής Επιθεώρησης Δυτικής Αττικής.

Παράλληλα, ανέπτυξε αξιόλογη δραστηριότητα στον χώρο της δημοσιογραφίας, αναλαμβάνοντας καθήκοντα εκδότη και αρχισυντάκτη σε εφημερίδες και περιοδικά, ενώ υπέγραψε πολυάριθμα άρθρα και δημοσιεύσεις στον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο. Επιπλέον, υπηρέτησε ως πρόεδρος και γενικός γραμματέας της Εταιρείας Ευρυτάνων Επιστημόνων, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών* και συμμετείχε ενεργά σε επιστημονικούς, πολιτιστικούς και κοινωνικούς συλλόγους.

Ο εκλιπών αφήνει πίσω τη σύζυγό του, Γεωργία Τσατσαράγκου, καθώς και τα δύο τους παιδιά, τον Νικόλαο και την Ηλιάννα.

Η εξόδιος ακολουθία τελέστηκε τη Δευτέρα 13 Ιουλίου 2026, στις 1:30 το

μεσημέρι, στο 2ο Νεκροταφείο Αθηνών, που υπήρξε το αδιαχώρητο. Μίλησαν πολλοί με εξέχουσα την κόρη του Ηλιάννα και άλλοι, από την Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών αποχαιρέτησε ο Πρόεδρος Λευτέρης Β. Τζόκας.

Το σαρανταήμερο μνημόσυνο πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 16 Αυγούστου 2026 στον Ιερό Ναό Αγίας Ειρήνης Γαλατσίου.

* Με τον θάνατο του Φώτη Κουλαρμάνη, τη θέση του στο 9μελές Δ.Σ. της Ένωσης καταλαμβάνει η πρώτη επιλαχούσα στις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στις 10 Ιανουαρίου 2026 κυρία Ελένη Παπαγεωργίου. ■

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

ΨΗΦΙΣΜΑ

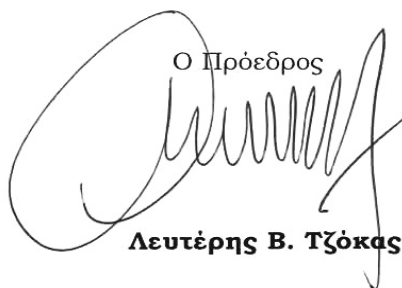
Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών με Πρόσκληση του Προέδρου αυτής κ. Ελευθερίου Β. Τζόκα συνήλθε σε Έκτακτη Συνεδρίαση σήμερα Σάββατο 11 Ιουλίου 2026 και αφού άκουσε την Αγγελτήριο Εισήγηση του Προέδρου του Δ.Σ. της Ένωσης για τον ξαφνικό θάνατο την 9^η Ιουλίου 2026 του **Φώτιου Κουλαρμάνη**, Τακτικού Μέλους της ΕΕΛ και Μέλους στην τρέχουσα και παρελθούσα θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών

Ψηφίζει Ομόφωνα:

- 1) Να εκφράσει τα θερμά συλλυπητήρια στην οικογένειά του.
- 2) Να Παραστεί ο Πρόεδρος και Μέλη του Δ.Σ. στην Εξόδιο Ακολουθία την Δευτέρα 13 Ιουλίου 2026 στις 13:30 στο Β' Κοιμητήριο Αθηνών,
- 3) Να δημοσιευθεί το παρόν μαζί με αφιερωματικό – βιογραφικό κείμενο στη μνήμη του, στο επόμενο τεύχος του Περιοδικού της ΕΕΛ «ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ».

Αθήνα, Σάββατο 11 Ιουλίου 2026

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Λευτέρης Β. Τζόκας

Ο Γενικός Γραμματέας

Απόστολος Φορλίδας

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΛΕΥΤΕΡΗ Β. ΤΖΟΚΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΛΑΡΜΑΝΗΣ (1946-2026)

Δευτέρα 13/7/2026

Αγαπημένε μας Φώτη, με οδύνη σε αποχαιρετούμε σήμερα εδώ, στο τελευταίο σου ταξίδι, όλοι εμείς, η αγαπημένη σου σύζυγος Γεωργία, τα παιδιά σου Νίκος και Ηλιάννα, τα λατρεμένα σου εγγόνια, αδελφία και συγγενείς, φίλοι σου και τα μέλη των Σωματείων που ήσουν προστάτης και παρών, ξεχωριστός όλα αυτά τα χρόνια...

Φορτωμένος με εμπειρία, αγάπη, ανανήσεις και γεμάτος νοσταλγία για τον τόπο σου την Ευρυτανία και το χωριό σου Κλειτσός, ζούσες τις καλές και κακές στιγμές της σύγχρονης ιστορίας.

Βοηθούσες όλους ποικιλότροπα στη ζωή σου, ήσουν δοτικός και γενναιόδωρος, σ' αυτούς που σε γνώρισαν και δεν ζητούσες αντάλλαγμα. Μαζί, είμαστε σχεδόν καθημερινά να πιούμε το καφέ μας, σε διάφορα σημεία και να μιλήσουμε για όλα τα προβλήματα της ζωής, καλά ή κακά. Τελευταία σε έχασα, αφού έβαλες την εφημερίδα σου «**ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΚΛΕΙΤΣΟΥ**» αρ. φύλλου 105, Ιανουάριος-Φεβρουάριος-Μάρτιος 2026 και εξέδωσες στις 8/4/26, Μεγάλη Τετάρτη, το ποιητικό βιβλίο σου «**Παραδοσιακές ποιητικές αναμνήσεις**» (Συλλογή Α') που με τίμησες με τον Πρόλογο που έβαλες στην αρχή του έργου. Αφιέρωσες στα εγγόνια σου Όλγα-Μαρία και Φώτη Κουλαρμάνη. Ήσουν Πρόεδρος στην Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων, που την ανέβασες πολύ με τα Συνέδρια και τις άλλες εκδηλώσεις που κάνατε επιτυχημένα.

Κι εμάς, εδώ στην Ένωση Ελλήνων Λογοτεχνών που ήσουν ξεχωριστός καθώς διαδραμάτισες σπουδαίο ρόλο στην παρελθούσα 4ετή θητεία και την τρέχουσα ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, όμως έφυγες νωρίς και μας λύπησε πολύ. Σύσσωμο το Δ.Σ. της Ένωσης συμμετέχει στην εξόδιο ακολουθία. Σαν σήμερα, πέρυσι, μας είχε δεχτεί ο υφυπουργός στο Υπουργείο Πολιτισμού. Κατάφερες να νικήσεις τις δυσκολίες κι εμείς παίρναμε θάρρος. Στάθηκες Άξιος και πανάξιος σε όλους μας. Στην Οικογένεια σου, τους συγγενείς και φίλους και στα Σωματεία που ήσουν πάντοτε παρών. Εμείς νιώθουμε μια θλίψη που μας φεύγει, έτσι αναπάντεχα, γιατί είχες πολλά να δώσεις αφού ξεχωρίζες από τις αρετές σου, που θα μένουν στην μνήμη μας για πάντα.

Καλό σου ταξίδι αγαπημένε μας φίλε Φώτη και να χαιρετήσεις εκεί που θα πας, τους αγαπημένους μας φίλους και συμπατριώτες σου, μέλη της Ένωσης που έφυγαν τελευταία. Είναι ο Ηλίας Ντζώρας, Καθηγητής Πολυτεχνείου, που έφυγε στις 31 Ιανουαρίου 2026 (όταν άρχιζε το δικό σου μαρτύριο με την ασθένειά σου) και ο Κώστας Ράμμος στις 2 Αυγούστου 2025, πέρυσι, που και οι δύο βρίσκονται στην αγαπημένη σας Γη, τη Βράχα-Ευρυτανίας, δίπλα από τον τόπο σου. Θα σε θυμόμαστε λεβέντη της Ρούμελης Φώτη Κουλαρμάνη...

Θερμά συλλυπητήρια στην Οικογένεια Σου... ■

Αποχαιρετισμός στον Φώτη Κουλαρμάνη, έναν Φάρο Πνεύματος και Προσφοράς

Με βαθιά θλίψη και ανείπωτο πόνο, ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της «Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών», αποχαιρετώ έναν ξεχωριστό άνθρωπο. Αποχαιρετώ ένα

Απόστολος Φορλίδας

Γεν. Γραμματέας Ε.Ε.Λ.

εκλεκτό μέλος μας, τον αγαπημένο μας Φώτη Κουλαρμάνη, που έφυγε πρόσφατα από κοντά μας.

Ο **Φώτης Κουλαρμάνης** υπήρξε η προσωποποίηση της θέλησης. Γεννημένος στην ορεινή και περήφανη Ευρυτανία, μεγάλωσε σε δύσκολες εποχές. Πάλεψε με σθένος για να τελειώσει το σχολείο. Κέρδισε με την αξία του το δικαίωμα στη γνώση, σπουδάζοντας Νομική και Πολιτικές Επιστήμες. Η πορεία του τον οδήγησε σε ανώτατες βαθμίδες της δημόσιας διοίκησης. Υπηρέτησε ως κορυφαίο στέλεχος του Υπουργείου Οικονομικών. Εκεί διακρίθηκε για το ήθος, την εργατικότητα και την απόλυτη ακεραιότητά του.

Παράλληλα με την επαγγελματική του διαδρομή, η καρδιά του χτυπούσε πάντα για τον πολιτισμό και τον τόπο του. Ήταν επίσης ένας αυθεντικός λάτρης της Παράδοσης και της Λογοτεχνίας. Υπήρξε ακούραστος πρωτεργάτης στην ίδρυση και λειτουργία τοπικών σωματείων. Διετέλεσε Πρόεδρος της Εταιρείας Ευρυτάνων Επιστημόνων και

εμπνευστής τοπικών εντύπων και εφημερίδων. Η παρουσία του τα τελευταία χρόνια στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Ελλήνων Λογοτεχνών άφησε ανεξίτηλο αποτύπωμα. Μας χάριζε πάντα τη σοφία, τη νηφαλιότητα και την αγάπη του για τα γράμματα, το έργο και την προοπτική της Ένωσης μας.

Πάνω από όλα, όμως, ο Φώτης ήταν η προσωποποίηση της ευγένειας. Μιλούσε πάντα στον πληθυντικό με ένα μειλίχιο τρόπο και σεβασμό στο συνομιλητή του ακόμη και σε νεότερους του. Πάντα συγκρατημένος και πάντα συγκροτημένος σε ότι έλεγε.

Όμως τους τελευταίους μήνες, ο Φώτης ήρθε αντιμέτωπος με ένα σοβαρό πρόβλημα υγείας. Το αντιμετώπισε με απίστευτο πείσμα, θάρρος, υπομονή και σθένος. Υπήρξε τόσο αξιοπρεπής και βαθιά ανθρώπινος, που επέλεξε συνειδητά να μη μας επιβαρύνει συναισθηματικά με τη δοκιμασία που περνούσε. Ακόμα και λίγες μέρες πριν φύγει από τη ζωή, σε τηλεφωνική μας επικοινωνία, παρέμενε ένας αλύγιστος αγωνιστής. Δεν ζήτησε συμπαράσταση, ούτε κάποια βοήθεια. Πάλευε με τον δικό του, περήφανο τρόπο. Αυτό το μάθημα ζωής, η ανθρωπιά του και η στάση του ως σεμνού αγωνιστή μέχρι το τέλος, θα μείνουν για πάντα χαραγμένα στη μνήμη μας, ως το πιο ζωντανό στοιχείο του χαρακτήρα του.

Οφείλω να σημειώσω ότι ο Φώτης ήταν ένας σεμνός οικογενειάρχης. Ένας αφοσιωμένος σύζυγος και ένας υποδειγματικός πατέρας. Καμάρωνε για τα δύο του παιδιά, τον γιο του και την κόρη του. Η κόρη του, μάλιστα, βάδισε στα δικά του πνευματικά χνάρια. Διακρίνεται τα τελευταία χρόνια στον χώρο της δημοσιογραφίας και των μέσων ενημέρωσης.

Ο Φώτης Κουλαρμάνης δεν είναι πια μαζί μας, αλλά το έργο του, οι πρωτοβου-

λίες του και οι πολύτιμες αναμνήσεις που μας κληροδότησε θα μείνουν ζωντανές.

Το καταμεσήμερο της Δευτέρας 13 Ιουλίου 2026 τον αποχαιρετήσαμε στο Β' Κοιμητήριο Αθηνών.

Στην οικογένειά του και στους οικείους του, εκφράζω τα πιο θερμά και ειλικρινή συλλυπητήρια

Καλό ταξίδι στο φως, αγαπημένε μας συνάδελφε και φίλε.

Τα εγγόνια μου

† Φώτης Κουλαρμάνης

Έχω και μια όμορφη εγγονή,
με κατσαρό μαλλί, καλλονή,
τη λένε Όλγα αλλά και Μαρία,
πήρε όνομα για την Παναγία.

Είναι γεμάτη και όλο χάρη,
κι όλοι δα το έχουμε καμάρι,
κλέβει τη χάντρα από το μάτι,
και με εξυπνάδα είναι γεμάτη.

Ένας είναι όμως και ο εγγονός,
Φώτη τον λένε και μελαχρινός,

γεμάτος και χάρη όμως ο μικρός,
αλλά έξυπνος δα και τρομερός.

Μικρός ακόμα αλλά δυναμικός,
καθώς και σε όλα θαυμαστός,
χαμόγελο να έχει ο μορφονιός,
κλέβει τις καρδιές μας ο μικρός.

Και τα δύο τους είναι ένα θαύμα,
των γονιών τους κι' ένα κράμα,
έχουν και προοπτική σπουδαία,
με προκοπή γενιά γερή γενναία.

! 'Εφτιαξε... τί τίαξε... Σεμνά. !

'Εφτασε! Είδησε τ'Αυτιά
 Ξεμύτη με πιριόα,
 Τάραξε... Ολωγνή καρδιά!
 Όλη την κοιήωγία.

'Εφτασε... Ναι! Από κοντά οφώτης κουδάρμιά της
 Πως θα ληυαίσει τη θωριά. Τον πόνο πως τον δίαγεις,
 Θα λείψουν γέδια πάντα πια κείμενα-τα τραπτά του
 η λήψη που έχεσε ματιά: η όλη προσφορά του.

Η Ανοχή του, η καρδιά. Ναι! Τα πνευματικά του
 δόξα του Μαυιη λέβητιό τα πρότερη ματιά του,
 που τ'άχαινα η Απλόχεριό τα πρόσθετα έζησε
 Σ'Ανθρωπο Νάν Μεταλφία! Αντί όπω να ζήσει.

Προγόνε με Προθυμιά! Αφ'ησε να γυρνάει
 Σε Όλους μας Κληρονομιά. Κονείς Μην τ'όχευε,
 ν'έχει! που δρόμω όλο αυτό, που είμαι Μαυριότου
 Πήρατε Αυτόν Ναι! Αρνετά! Απ'τα Πογήμια του.

Τα φτιάχτω και λήραζα. Τα έτελ'ω και κοντά του
 Ό! Στα θυράγια, η λήρα τα χείρ'ω γροφιά του,
 'Εφτιαξε... τί τίαξε... Σεμνά με βαλ'η η όλη έστ'η
 Ής Λοζοτέχνης μας έμ'ρτά! τί είχ'ει ποιά έγιν'η Νόητη.

Η Καλοεύνη η Ανθρωπιά
 η Αυτά να έμ'ποιστούμε,
 η Έξυμιά μας Νάχαλ'ε Αυτά!
 Μ'Αυτά, να πορευτούμε... —

“Στη μήνη μας θα είσαι ποιά,
 ποτέ δεν ξεχάσ'ου με”

"Αθάνατος"

Ιουήιος: 17 Λάλη της χαρτ'ής:
 " 2026 " " ΜΕΙΟΛΟΓΓΙ "

ΕΡΩΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΕΙΣΑΙ!...

Λευτέρης Β. Τζόκας

Είσαι μια υπέροχη δροσιά στ' αλήθεια,
με μάτια αστέρια τ' ουρανού και πείρα,
εξαισία των φρυδιών τα λούλουδα πλήθια,
μ' όλα τα κρίνα του αγρού που πήρα.

Στο πρόσωπό σου μια ηλιαχτίδα πλημμυρά,
λάμπεις χωρίς σκιές, έχεις μιαν ευωδιά,
άλυκα χείλη, κοραλλένια, τολμηρά,
που παίρνω τ' ατέλειωτα γλυκά φιλιά.

Χέρια αιθέρια π' αγκαλιάζουνε, πυρσοί,
πλατύ το στήθος σου στητό και με δονεί,
σαν Πίνακας του Βάγκ Γκογκ είσαι Εσύ,
που αντίδωρο το σώμα σου ζητώ για ηδονή.

Τριαντάφυλλα μα και γαρδένιες, λύρα,
στα πόδια σου το γιασεμί ιερό φυλαχτό,
καμπυλωτές γραμμές που σ' έφερε η Μοίρα,
με το φιδίσιο σου κορμί και μάτι ανοιχτό.

Ρόδα με κρίνα και ζουμπούλια η καρδιά ριγεί,
στον κήπο μου κάθε στιγμή δώρα σεμνά,
χαρά μου που έχεις γείρει, μαρμαρυγή,
στην αγκαλιά μου κρεμαστήκανε γυμνά.

Είσαι!... Όμως εγώ, έχω παντοτινή μια θλίψη,
διστάζω για να σου το πω, στη σάρκα μου κρυφός
ο Έρωτας χρόνια δεν κοιτά, μου έχει λείψει,
όμως μετράει το «σ' αγαπώ» που λέω στο φως!..

Ο ΟΡΕΣΤΗΣ ΛΑΔΕΝΗΣ, ΖΩΓΡΑΦΟΣ, ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΣΤΟ ΠΤΥΧΙΟ ΣΤΗΝ ΑΣΚΤ,
ΠΟΙΗΤΗΣ, ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ
ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

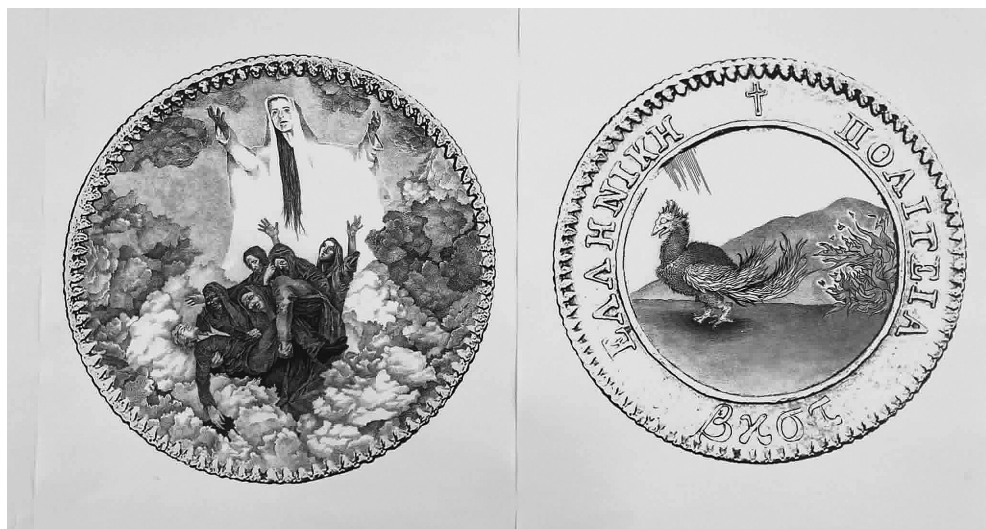
Ο Ορέστης Λαδένης δίπλα στους ζωγραφικούς του πίνακες, στην αίθουσα της έκθεσης.

ΤΟ ΑΔΙΑΧΩΡΗΤΟ επεκράτησε το βράδυ του Σαββάτου, 23 Μαΐου 2026, στο πλαίσιο της «**Νύχτας των Μουσείων**», με τη μεγάλη περιοδική έκθεση «**Λάμπρος Ορφανός (1916 - 1995) εκφάνσεις χαρακτικής του**», που διοργάνωσε το Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος και η Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, στην οδό Γ' Σεπτεμβρίου 140 (Μέγαρο Διομήδη). Άνθρωποι των Γραμμάτων και Τεχνών, γονείς, συγγενείς, φίλοι, φοιτητές της Σχολής και πλήθος κόσμου, παρακολούθησαν τα δρώμενα. Στην έκθεση στον Γ' όροφο, οι φοιτητές του Εργαστηρίου Γραφικών Τεχνών, Τυπογραφίας και Τέχνης Βιβλίου της ΑΣΚΤ, προσέγγισαν δημιουργικά το έργο και τη μορφολογική σκέψη του σημαντικού Έλληνα χαράκτη Λάμπρου Ορφανού. Σχεδιάσαν προσωπικές ιστορίες εμπνευσμένες από τις συλλογές του Ιστορικού Αρχείου της Ε.Τ.Ε.

και του χαράκτη Λ. Ορφανού, στέλεχος της Τράπεζας Ελλάδος που εργάστηκε για τη χάραξη Ελληνικών Τραπεζογραμματίων κατά τις δεκαετίες 1960 - 1970.

Το σύνολο των εκθεμάτων, ορισμένα εκ των οποίων αποτελούν σημαντική Δωρεά του γιού του, στο Ιστορικό Αρχείο Ε.Τ.Ε. αναδεικνύει τις πτυχές της χαρακτικής Τέχνης, όπως την υπηρέτησε ο Λ. Ορφανός, και συνομιλεί με συλλογές και ιστορικό αρχειακό υλικό που διαφυλάττει διαχρονικά η Εθνική Τράπεζα.

Η χαρακτική του γλώσσα εξακολουθεί να λειτουργεί ως ενεργό πεδίο εικαστικού διαλόγου για τους δημιουργούς τού σήμερα. Στα εγκαίνια της έκθεσης μίλησαν οι υπεύθυνοι: Η ομότιμη Καθηγήτρια της ΑΣΚΤ **Λεώνη Βιδάλη** και το μέλος της ΕΤΕΠ **Κωνσταντίνος Μπάκας**. Από τους φοιτητές της ΑΣΚΤ μίλησαν ο **Ορέστης Λαδένης** και η **Έλλη Δούρου**.

Ορέστης Λαδένης: «Σύμβολα εν απογνώσει»

Συμμετοχή του φοιτητή Ορέστη Λαδένη
στην

Έκθεση του Εργαστηρίου Γραφικών Τεχνών, Τυπογραφίας και Τέχνης του
Βιβλίου της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών (ΑΣΚΤ)
στο Ιστορικό Αρχείο της Εθνικής Τραπέζης (Μέγαρο Διομήδη)

23 Μαΐου -26 Ιουνίου 2026

Οι φοιτητές του εργαστηρίου σχεδίασαν προσωπικές ιστορίες εμπνευσμένες
από τις συλλογές του Ιστορικού Αρχείου και το έργο του Λ.Ορφανού.

Υπεύθυνοι: η ομότιμη καθηγήτρια της ΑΣΚΤ κυρία Λεώνη Βιδάλη και το μέλος
ΕΤΕΠ κύριος Κωνσταντίνος Μπάκας.

Ο Ορέστης Λαδένης συμμετέχει στην έκθεση με το έργο

«Σύμβολα εν απογνώσει»

Οι όψεις του πρώτου νομίσματος του νεοσύστατου Ελληνικού Κράτους αλλάζουν
αφήγηση. Τα σύμβολα μεταμορφώνονται σε κινηματογραφικές επιτυχίες.

Ο Φοίνικας- που άλλοτε αναδυόταν περήφανος από τις φλόγες- τώρα τρέμει την
ίδια του την φωτιά.

Ο Καποδίστριας αναδύεται στα χέρια της μητέρας του Μαρίας σαν δεύτερος
Μεσσίας ενώ κατακτάει το BOX OFFICE.

Το κοινό σαστίζει.

Δε ξέρει πια τι να κάνει τη φωτιά...

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ – ΚΑΛΗ ΝΕΑ ΑΡΧΗ! (2026 -2027)

Ανοιξαν τις πύλες τους τα Σχολεία μας – νέα σχολική, ακαδημαϊκή χρονιά - από τους παιδικούς σταθμούς μέχρι τ' Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα- Πανεπιστήμια..., τα μορ-

Παναγιώτης Χαραλαμπίδης

φωτικά και πνευματικά περιβάλλοντα της μάθησης και της σοφίας.

Η μαθητιώσα νεολαία, μαζί με τους ακαταπόνητους διδασκάλους, των γνώσεων και της αγωγής εντρυφούν στο παραδείσιο τους έδαφος ατέλειωτες ώρες κάθε χρονιά, που κι ένα λεπτό εργασίας σ' αυτά αντιστοιχεί με πολλαπλάσιες πάσης άλλης επαγγελματικής απασχόλησης, γιατί εκεί μέσα σμιλεύονται ψυχές ανθρώπων που αύριο οι ίδιοι θα γίνουν οδηγοί και τις κοινωνίες θα κατευθύνουν στην αληθινή προκοπή κι ευτυχία πάνω στη φλούδα του πλανήτη που προσωρινά υπάρχουμε φιλοξενούμενοι.

Το Σχολείο κι ο Ναός λατρείας είναι τόποι ιεροί και μοναδικά πρότυπα παροχής Αγωγής και Παιδείας, επικοινωνίας με τον Πλάστη και Δημιουργό, το θεϊκό κι επίγειο αγγελικό κόσμο των ιδεών, υποδείγματα ιδιαίτερης καλλιέργειας, φωτισμού, Επιστήμης κι Αρετής! Συναναστροφής μ' άλλους ανθρώπους στη διάρκεια του βίου. Καλλιεργούν πνευματικά στους λειμώνες τους ό,τι πολυτιμότερο υπάρχει πάνω στον πλανήτη, ανθρώπους δηλαδή και μάλιστα, όσον αφορά ξεχωριστά το

χώρο του Σχολείου, υπάρξεις παιδικής και νεανικής ηλικίας, η οποία μια φορά και μόνο έρχεται για τον καθένα μας και βάσει των φυσικών νόμων τρέχει φευγαλέα προς το τέρμα της...

Γράφει για τα νιάτα ο αθάνατος Κ. Παλαμάς: «Χαρά στα, που ακατάδεχτα, καθάρια, λατρευτά, και από λογής ταξίματα και ονειράτα χορτάτα, ο κόσμος όλος είν' αυτά, πιστεύουν, και γι' αυτά και τ' άλλα υπάρχουν γύρω τους, το σπίτ', η αγάπη, η στράτα. Α! τί ωραία τα νιάτα!

Γι' αυτό τους θεωρούμε χώρους αδιατάρακτους, ήσυχους και γαλήνιους, παραμένοντας έτσι, όπως τους ποθούμε κι αναγνωρίζουμε. Φάροι δηλαδή τηλαυγείς μέσα στα πλαίσια του Αληθινού, του Καλού και του Αγαθού. Αυτού που λέμε δισυπόστατο κόσμο του Ελληνοχριστιανικού ανθρωπισμού, τον οποίο οικειοθελώς χάνουμε αδιάφοροι, δυστυχώς με τη θέλησή μας, επιπόλαιοι, κι επόμενο είναι να υποφέρουμε. Ως τέτοιοι ιερότοποι αξιώνουν ιδιαίτερη θέαση απ' όλους γενικώς... Η Πολιτεία, πάντοτε στοργική μητέρα των παιδιών της, παραμένει άγρυπνη τροφός και προσπαθεί να βελτιώνει τους όρους αγωγής κι επιστημονικής κατάρτισης των τέκνων της με τα μέσα που διαθέτει, ως και η Εκκλησία ομοίως, από τη δική της θέση, αποβλέποντας στην ηθική καλλιέργεια αυτών, την κατά Θεόν προκοπήν κι επιτυχή αποκατάστασή τους στην κοινωνία.

«Πηγή και ρίζα της καλοκαγαθίας είναι η καλή παιδεία».
(Πλούταρχος, περί Παίδων αγωγής).

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΜΠΕΛΙΩΝΑΣ ΝΟΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΣΤΙΣ ΥΠΩΡΕΙΕΣ
ΤΟΥ ΛΥΚΑΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΚΛΕΙΣΤΟ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΜΑΘΗΤΩΝ.ΑΝΕΓΕΡΘΗ
ΜΕ ΔΩΡΕΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΗ ΑΝΔΡΕΑ ΣΥΓΓΡΟΥ
ΚΑΙ ΜΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΟ ΕΤΟΣ 1900.

Εδώ όλοι, φίλοι, μάθαμε τα γράμματα τα πρώτα,
χαρήκαμε ήλιου ίριδες και τ' ουρανού τα φώτα.
Την Άλφα – Βήτα, Αριθμούς, το «Δι' ευχών...» - «Πιστεύω...»,
την Ιστορία τόπου μας, στο Λύκαιο πως θ' ανέβω!
Εδώ είδαμε Λυκόσουρας Φωτοβολή, παιδάκια,
και στον Αϊ-Γιάννη ανάψαμε της προσευχής κεράκια.
Εδώ τη βέργα νοιώσαμε του Δάσκαλου στα χέρια,
όπως το χάδι των γονιών, πέταγμα προς τ' αστέρια.
Και κείνο το χαρμόσυνο χτύπημα απ' την καμπάνα,
σύναυγα με τη σύριγγα του τραγογένη Πάνα.
Απ' του Λυκαίου τα δασά, «Στεφάνι», Νέδας μύλους,
στ' αποσπερνό της πέρασμα μ' Αγνώς, Θεισόας θρύλους.

(Σημείωση. Το αγωνύμιο Αγιάννης και τ'άλλα τοπωνύμια βρίσκονται στην περί
το Λύκαιον όρος περιοχή στο οποίον κατά τη Μυθολογία των Αρκάδων γεννήθηκε
ο Δίας, γι' αυτό το Λύκαιο λέγεται και «Διαφόρτι» (Από το Δίας + φέρειν) και γα-
λουχήθηκε από τις τοπικές εκεί Μούσες Θεισώα, Νέδα και Αγνώ.

Εικόνες

Αγάπη Ευθυμιοπούλου

Μεσ' στου χωριού τις γειτονιές
και κάτω απ' τις λεμονιές
παιδιά ξεπεταρούδια
γελούν και λεν τραγουδια.

Της φύσης παιχνιδίσμα τα
τα πετροχελιδονίσματα
ακούγονται όλη μέρα
μαζί με τον αγέρα.

Στου κήπου μέσα τη φωλιά
αργά περνά μια κοπελιά

το σώμα αναδεύει,
τριαντάφυλλα μαζεύει.

Της θάλασσας τα κύματα
γοργά αλμύρας βήματα
στην αμμουδιά χορεύουν
γλυκά την κανακεύουν.

Μεσ' στου σπιτιού την αγκαλιά
στου δειλινού τη σιγαλιά
το τζάκι αναμμένο
χρώμα αγαπημένο.

Η Λιλαία

Ελένη Παπαγεωργίου

Πάρε τον δρόμο, το στρατί, πάρε το μονοπάτι...
Θα δεις ψηλά να ορθώνεται πυργόχτιστο παλάτι,
που 'χει σαράντα δώματα, σαράντα παραθύρια.
Στο πιο ψηλό, στο πιο όμορφο, στέκεται η Λιλαία!
Αρχοντοπούλα είναι τρανή, με ολόξανθη την κόμη.
Χρυσές πλεξούδες λιάζονται στους μαρμαρένιους ώμους!
Ο Ήλιος σαν τη θώρασε και σαν την καλοβλέπει,
ο νους του εσάλεψε με μιας και πάει κατά τη Δύση.
Η Λίλαιο χαμογέλασε, ταΐζει περιστέρια,
στολίζει τα μαλλάκια της και το τραγούδι πιάνει,
με μια φωνούλα αρχινά γλυκόλαλη ιστορία.
Ο νιος την άκουσε από μακριά, καλπάζει τ' άλογό του,
σιμά της να βρεθεί ποθεί, ταίρι του να την κάμει!

Η όμορφη κόρη Λίλαιο, ξεπλέκει τα μαλλιά της,
στο παραθύρι στέκει ορθή, τον κάμπο αγναντεύει...

ΗΡΘΑ ΚΑΙ ΦΕΥΓΩ

Κυριάκος Σαχανίδης

Δειλά - δειλά τα βήματα,
στην πόρτα σας με φέρνουν,
και δε ζητώ να μοιραστώ,
μαζί σας τζάκι και τραπέζι.
Μια ήσυχη γωνιά ζητώ,
της ανησυχίας μου τα άνθη ν' αποθέσω.
Να ομορφύνουν ίσως μια γωνιά,
στο μωσαϊκό της τέχνης σας,
Αν με άμορφη στάμπα,
το αποτύπωμά μου στον τοίχο μοιάζει

αν τα χνώτα μου, των εύοσμων ανθέων,
την μυρουδιά θολώνουν,
όχι, μη στον σάκο,
των απορριμμάτων με πετάξετε.
Ένα παράθυρο το βράδυ,
αφήστε λίγο ανοιχτό.
Εγώ θα φύγω,
δίχως να γίνω αντιληπτός.
Έτσι αθόρυβα κι ακίνδυνα,
σαν μια πυγολαμπίδα,
έρθα και φεύγω.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Πήραμε τις συνδρομές των μελών μας για τα έτος 2026. Ο εντός παρενθέσεως αριθμός είναι της διπλότυπης απόδειξης:

ΕΤΟΣ 2026

Κρεμμύδας Κώστας

(62)

Ποντίκης Ευθύμιος

(64)

ΔΩΡΕΑ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ

Το μέλος μας κ. Παντελής (Λάκης) Χαντζής κατέθεσε το ποσόν των εκατό(100) ευρώ (63) στη Μνήμη του φίλου του Φώτη Κουλαρμάνη μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης που έφυγε από τη ζωή στις 13 Ιουλίου 2026. Το Δ.Σ. της Ένωσης τον ευχαριστεί.

ΔΩΡΕΑ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ

Το μέλος μας κ. Παντελής (Λάκης) Χαντζής κατέθεσε το ποσόν των εκατό (100) ευρώ (63) στη Μνήμη του αδελφού του Παναγιώτη Χαντζή που έφυγε από την ζωή στις 5 Αυγούστου 2026. Το Δ.Σ. της Ένωσης τον ευχαριστεί πολύ και εκφράζει τα συλλυπητήρια του.

Η συνδρομή σας στην Εθνική Τράπεζα
IBAN: GR6101100400000004062505138

Φεστιβάλ Αραχθείου Θεάτρου 2026

Με μεγάλη επιτυχία και σημαντική προσέλευση του κοινού πραγματοποιήθηκε και φέτος από 7 έως 12 Αυγούστου με είσοδο ελεύθερη για το κοινό το Φεστιβάλ Αραχθείου Θεάτρου Τζουμέρκων.

Το φετινό φεστιβάλ ήταν αφιερωμένο στον αείμνηστο σύζυγό μου, Ναύαρχο Ιατρό, Ηλία Κ. Νάστο.

Την Παρασκευή 7 Αυγούστου ξεκινήσαμε με την παράσταση «Η Ωραία Ελένη στην Κοιλιάδα των Νεκρών Ερώτων». Στον ομώνυμο ρόλο η συμπατριώτισσά μας και εξαιρετική ηθοποιός Γεωργία Ζώη, σε κείμενο Κωνσταντίνου Μπούρα και σκηνοθεσία Κωστή Καπελώνη. Η Ωραία Ελένη, το αιώνιο σύμβολο ομορφιάς και κατάρας, σε προχωρημένη ηλικία πια, παίρνει για πρώτη φορά η ίδια τον λόγο. Από τα τείχη

της Τροίας μέχρι τους σημερινούς πολέμους, η φωνή της γίνεται κραυγή ενάντια στη βία, τον πόλεμο, την κακοποίηση των γυναικών. Θρηνεί για τα παιδιά που χάθηκαν, καταγγέλλει τους άρχοντες που πλουτίζουν με αίμα, διεκδικεί το δικαίωμα των γυναικών να μιλούν, να αντιστέκονται, να ζουν.

Το Σάββατο 8 Αυγούστου δόθηκε η παράσταση «ΔΙΟΓΕΝΗΣ Άνθρωπον Ζητώ» του Θανάση Σκρουμπέλου, με το Θοδωρή Προκοπίου σε σκηνοθεσία Νίκου Γκεσούλη.

«Άνθρωπον Ζητώ, άνθρωπο ζητούσε με το λυχνάρι στο χέρι ο Διογένης, στους δρόμους της πόλης, ρακένδυτος, πικρός, δεικτικός που Σκύλο τον χαρακτήρισε ο Αριστοτέλης [...] Κι εγώ στο σήμερα πάνω στην σκηνή τον σαρκώνω. Στο σήμερα, που ο άνθρωπος, με την μηχανή

πάει να απαντηθεί, αν όχι να θέσει στα χέρια της τη μοίρα του.»

Την Κυριακή 9 Αυγούστου ματαιώθηκε λόγω βροχής, η παράσταση «Οι δούλες» του Ζαν Ζενέ σε μετάφραση-διασκευή Νίκης Τριανταφυλλίδη. Η σκηνοθεσία είναι της Ομάδας Μύθος και η μουσική επιμέλεια είναι της Ζωής Τριανταφυλλίδη. Παίζουν Ζωή Τριανταφυλλίδη, Μαρία Δρακοπούλου και Ράνια Πρέβεζα. Οι Δούλες - ο φτωχός λαός- δεν έχει δικαίωμα να κάνει όνειρα, είναι καταδικασμένος να ζει μέσα στη μιζέρια και να τρέχει για να επιβιώσει. Η Κυρία - η κυρία Εξουσία- επιβάλλει τα πάντα με τη γλυκύτητά της και τον αέρα του δυνατού, αφού για την κοινωνία δυνατός είναι αυτός που έχει χρήμα.

Τη Δευτέρα 10 Αυγούστου η παιδική σκηνή του Φεστιβάλ παρουσίασε τον Πινόκιο του Κάρολο Κολόντι. Η ιστορία του μικρού Πινόκιο, της μαριονέτας που ονειρευόταν να γίνει αληθινό αγόρι, ζωντάνεψε μέσα από μια νέα θεατρική δια-

σκευή της Μίνας Παππά. Η πρωτότυπη σκηνοθετική ματιά του Πέτρου Χριστακόπουλου βάζει τους ηθοποιούς να αλληλεπιδρούν με μια ξύλινη μαριονέτα και μαζί συνθέτουν μια παραμυθένια εικόνα επηρεασμένη από την Ιταλία του 1900.

Την Τρίτη 11 Αυγούστου παρουσιάστηκε ο Δον Κιχώτης του Μιγκέλ ντε Θερβάντες σε κείμενο Δημήτρη Αδάμη

και σκηνοθεσία Αθηνά Τσικνιά. Μια παράσταση, γεμάτη ευαισθησία, απίστευτο χιούμορ και έντονο ρυθμό που κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον υμνώντας- μέσα από τη σχέση του Δον Κιχώτη και του πιστού συντρόφου του, Σάντσο Πάντσα - τη φιλία, τη συντροφικότητα, την αφοσίωση και τη δύναμη που γεννιέται όταν ελπίζουμε όλοι μαζί. Οι ανεμόμυλοι είναι πάντα εδώ κι εμείς, οι Δον Κιχώτες του σήμερα, με πανοπλία το όνειρο, συνεχίζουμε να παλεύουμε για το φως.

Την Τετάρτη 12 Αυγούστου παρουσιάστηκε το έργο «Το Θαύμα της Ζωής» σε σκηνοθεσία Δημήτρη Βερούκιου. Το έργο είναι σκηνική προσαρμογή του διηγήματος «Το κλήμα Λάζαρος» του βραβευμένου από την Ακαδημία Αθηνών λογοτέχνη Δημήτρη Σολδάτου. «Πας ο ζών και πιστεύων εις εμέ ου μη αποθάνη εις τον αιώνα. Πιστεύεις τούτο;» (Κατά Ιωάννη, στίχοι 25-26). ■

Το κέρασμα

Μια στιγμή χωρίς κορνίζα του Πάρι Πρέκα

Γιάννης Τσούτσιας

Προσπερνώντας το Μάη,
τ' αδέρφια του καλού καιρού,
μπήκε ο Σεπτέμβρης,
στο μπαρ του χρόνου.

Σε καρέκλα νύχτας κάθισε,
στο τραπέζι στιγμών,
σαν σκιά μέσα μου.
Εκεί που το φως πετρώνει.

Μετρώντας τα λάθη,
με ακρίβεια σιωπής,
ο,τι έπινα παράγγειλε...
Ενα ποτήρι λέξεις.

Ικεσία

Μαίρη Τσούτσια

Την συγγνώμη ζητώντας
της ευσπλαχνίας Σου
θείο δώρο αγάπης απόλυτο
Ουράνιε Πατέρα
ευγνωμονώντας Σε δακρύζοντας
για την μεγαλοσύνη Σου
στο έλεός Σου αφηνόμαστε
γλαφυρά πετώντας
στην ομίχλη των αγγέλων Σου.

Δίπλα από το άρωμα του καφέ,
το μέλλον στάθηκε.

Το τασάκι μάτια
περιμένει τη στάχτη.
Κάτω απ' τα σπίρτα,
το πακέτο ορφανό.

Στην οθόνη του χρόνου,
Ο καπνός του τσιγάρου πάγωσε.

ιχνεύω

Μαίρη Τσούτσια

Πλάνα ζωής συνθλίβησαν·
στης απουσίας το κενό
δε στάθηκε ικανό
τίποτε να χωρέσει.

Κενή ζωή
τι νόημα να δώσει·
πού ειν' η πνοή
όλα να τα σαρώσει.

Στα μαύρα σκοτάδια
του δικού τους βυθού
βαθιά τα παρασύρει
και ποιος να τ' ανασύρει,

Ανεμοδαρμένα συναισθήματα
τρυπώνουν στην ψυχή τους
καθορίζοντας το «είναι» τους
στην αναγέννησή τους.

Χαμένα λόγια

Ιφιγένεια Καλιακάτσου

Τα συναισθήματα για τα παιδιά μας
δεν μπορούν να γραφτούν.
Όταν η εξουσία μας δίνει πικρό μέλι
με πρόκληση τη ζωή μας
σαν παρτίδα πόκερ...
Μας ρίχνουν στο συρτόλι του συστήματος
και απ' το μαγειρείο στα χαφτανά πιράνχας.
Έρχεται αλλοίωση της δύναμης μου καθώς
οι μέρες περνούν με τόση εχθρότητα
και παράνοια...
Είναι συναρπαστικό...
Με τον έρωτα του πρώτου μου παιδιού
ολόψυχα δοσμένη στο έργο μου.
Χειράφετο δροσερό και τρυφερό αεράκι
ήσουν, κόρη μου, που ελάφρυναν
τους πόνους της καθημερινότητας.
Χατζάρι έστρεφαν στην καρδιά μου...
Το παιδί μου... Το παιδί μου...
Τι σου ζήτησα, Θεέ μου;
Ένα λουλούδι!
Όλα σχεδιασμένα από ΣΕΝΑ...
Ή από μένα...
Πώς θέλεις να σε εμπιστευόμαι;
Με πεθαίνεις με το βουβό φίλημα
στο βλέμμα σου.
Η κόρη μου έχασε το κρυφό χάδι μου,
θρηνώ και εγώ την πιο γλυκιά φωνή
«μανούλα».
Σιωπή και μοναξιά
στα χαμένα λόγια μου

*Υ.Γ. Κορούλα μου, έφυγες χωρίς τη βαλίτσα
σου Δώρο ήταν και αυτό...*

ΠΕΜΠΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ FIFTH SECTION

Γιάννης Κ. Τσώλης

Αξιος ο Πρώτος ο Δημιουργός
Αυτός κυρίαρχος της ζωής.
Μας ανοίγει πανιά
για λιμάνια ευτυχίας
και φτερά για ουρανούς
αθανασίας.
Ο ουρανός δεν τελειώνει.
Η ζωή δεν εξαντλείται.
Έχω Εκείνον δίπλα μου.

Στρατοκόπος της ζωής
μπρος σε βαθύ ποτάμι
έμεινα μόνος.
Προτού το χάος της απελπισίας
με καταπιεί, ήρθες.
Εσύ και με κτύπησες φιλικά
στης ψυχής μου τον ώμο.
«Γιατί απελπίζεσαι;
Είμαι εδώ μαζί σου,
ακούμπησε πάνω μου
κι εγώ θα σε περάσω
στην απέναντι όχθη».

Α Γ Α Π Ω

Γεώργιος Β. Σιαφλάς

Αυτόν τον δρόμο εσύ δεν τον ορίζεις
Βάλε πυξίδα αυτόν να καθορίζει
Γιατί στους πέντε ανέμους σίγουρα θες να χαθείς
Δεν γνωρίζεις που και πως θε να βρεθείς.

Εσύ τα βάσανα που ζεις δεν επιλέγεις
Ζεις πόνους και καημούς που δεν διαλέγεις
Η αγάπη όταν μια μέρα θα σε επισκεφθεί
Θέλεις δεν θέλεις θα 'χεις ποτέ ερωτευθείς.

Ίσως να είναι η πρώτη αγάπη της ζωής σου
Και πρώτη φορά που συγκλονίζει το κορμί σου
Λαμπρές ακτίνες που τριγύρω σου φεγγοβολούν
Μάτια, χείλη, σκέψη, καρδιά όλα για έρωτα μιλούν.

Νιάτα, ορμή και πάθος, όλα στην κορύφωσή τους.
Ξένος δεν παρεισφρύει σε κάθε απόφασή τους
Όταν ο έρωτας και η φλόγα θα 'χουν πλέον σβήσει
Ποτέ κανείς την πρώτη αγάπη δεν μπορεί να λησμονήσει.

Ρέμα – ποτάμι ο χρόνος και κυλά ορμητικά σαν το νερό
Σπρώχνει τα πάντα αδίστακτα στις λήθης τη σορό
Τα χρόνια τρέχουν γρήγορα και ο άνθρωπος γερνά.
Υπάρχουν όμως αναμνήσεις που ποτέ κανείς δεν ξεχνά.

Φωτιές που ήσαν αναμμένες έχουν πια σβήσει
Χιόνια πια στα μαλλιά μας έχουν καθίσει
Ψύχουλα, ελπίδες δεν υπάρχουν και αυτά έχουν χαθεί
Ωρα είναι και η ψυχή πια δεν μπορεί να αναστηθεί.

Κίτσος (Κυριάκος) Τζαβέλας (Σούλι, 1801 - Αθήνα, 9 Μαρτίου 1855)

Σουλιώτης αγωνιστής της επανάστασης του '21, στρατιωτικός και πολιτικός, επίλεκτο μέλος της φάρας των Τζαβελαίων. Ήταν δευτερότοκος γιος του Φώτου Τζαβέλλα (1770-1809)

Παύλος Γ. Χρήστου

και της Δέσπως Πάνου, εγγονός του Λάμπρου και της Μόσχως Τζαβέλα. Αδέρφια του ο Νικόλας, ο Ιωάννης ή Μπακατσέλος και ο Κωνσταντής, αγωνιστές της επανάστασης του '21. Επίσης είχε και μία αδερφή τη Φωτεινή, σύζυγο του πρωθυπουργού Ιωάννη (Γενναίου) Κολοκοτρώνη, η οποία είχε, διατελέσει και κυρία επί των τιμών στη βασιλική αυλή του Όθωνα.

Μετά την συνθηκολόγηση των Σουλιωτών με τον Αλή Πασά το 1803 βρέθηκε στην Κέρκυρα, όπου έζησε μαζί με την οικογένειά του, τα παιδικά και εφηβικά του χρόνια, με τις θρυλικές ιστορίες του Σουλίου.

Με την επιστροφή του στο Σούλι, το 1820, και τη σύγκρουσή του με τα σουλτανικά στρατεύματα αναγνωρίστηκε αρχηγός των Σουλιωτών σε ηλικία 19 ετών και είναι αυτός που υπέγραψε τη συμφωνία με τον Αλή Πασά, συμμετέχει επίσης και διακρίνεται στις επιχειρήσεις για την άμυνα της Κιάφας.

Τον Σεπτέμβριο του 1822, πήγε στην Πίζα της Ιταλίας ως απεσταλμένος των Σουλιωτών, για να συνεννοηθεί με τους Φιλικούς για την Επανάσταση και να ζητήσει οικονομική βοήθεια για τον

αγώνα από τον Μητροπολίτη Ουγγροβλαχίας Ιγνάτιο.

Στην πρώτη πολιορκία του Μεσολογίου (Οκτώβριος – Δεκέμβριος του 1822), πολέμησε στο πλευρό του Μάρκου Μπότσαρη, επικεφαλής 35 Σουλιωτών και τον Αύγουστο του 1823 στη μάχη του Κεφαλόβρυσου.

Στις αρχές Ιουνίου του 1823 έλαβε το δίπλωμα στρατηγίας και να διακρίθηκε στις μάχες στην Καλιακούδα (28 Αυγούστου 1823), οπότε μετά το θάνατο του Ζυγούρη Τζαβέλα έγινε αρχηγός του σώματος των Σουλιωτών, αλλά και στο Σκαλί του Αιτωλικού (17 Νοεμβρίου 1823). Με κέντρο το Μεσολόγγι, τον Οκτώβριο του 1823, ο Κίτσος Τζαβέλας έστησε με 300 άνδρες ενέδρα στους Τούρκους, με αποτέλεσμα να χάσουν εκείνοι 350 ιππείς και να αφήσουν πίσω τους πολλά λάφυρα. Γρήγορα διαφάνηκε η πολεμική ιδιοφυΐα του Κίτσου Τζαβέλα και έγινε γνωστός στην επαναστατημένη Ελλάδα.

Πήρε μέρος και στην πολιορκία του Αιτωλικού το 1823. Στη συνέχεια τον βρίσκουμε συμπολεμιστή του Καραϊσκάκη. Διακρίθηκε στη μάχη της Άμπλιανης (Ιούλιο 1824), όπου για την ηρωική του δράση όλοι τον αποκαλούσαν «Ο Ήρωας της Άμπλιανης», κατήγαγε επίσης μαζί με τον Γ. Καραϊσκάκη σημαντική νίκη κατά των Τούρκων στο Δίστομο (9 Ιουνίου 1825).

Στην Πελοπόννησο πήρε μέρος σε μάχες εναντίον του Ιμπραήμ.

Στις 3 Δεκεμβρίου του 1824 επιβιβάσθηκε με 3.000 άνδρες στο Αίγιο και πήρε μέρος στις εμφύλιες διαμάχες στο πλευρό του Ιωάννη Κωλέττη, χωρίς όμως να εμπλακεί ιδιαίτερα σε αυτές. Στις 7 Αυγούστου του 1825 μπήκε στο πολιορκημένο Μεσολόγγι επικεφαλής 580 ανδρών, ενισχύοντας την άμυνα των πολιορκούμενων και όταν ο Κιουταχής απείλησε το μικρό νησάκι Κλείσοβα (Μάρτιος του 1826) ο Κίτσο Τζαβέλας έσπευσε με λίγους άνδρες του να ενισχύσει την άμυνά της με μεγάλη επιτυχία.

Πρωταγωνίστησε κατά την έξοδο του Μεσολογγίου επικεφαλής 2.500 ανδρών, από τους οποίους σώθηκαν μόνο 1.300 και κατέφυγε στα Σάλωνα (Άμφισσα).

Το 1827 πολέμησε στην Αττική με τον Γ. Καραϊσκάκη, μετά τον θάνατο του οποίου διορίστηκε αρχηγός του στρατοπέδου στον Πειραιά.

Το 1828 διορίστηκε από τον Ιωάννη Καποδίστρια χιλιάρχος της Α' χιλιαρχίας και παράλληλα του ανέθεσε να εκκαθαρίσει την Στερεά Ελλάδα από τους Τουρκαλβανούς, ενώ το 1829 συμμετείχε στην ανακατάληψη του Αντιρρίου, της Ναυπάκτου και του Μεσολογγίου.

Τον Απρίλιο του 1824 στο Μεσολόγγι ήταν ένας από τους δικαστές στη δίκη του Καραϊσκάκη και με την εντιμότητά του έσωσε τον Καραϊσκάκη από τις ψεύτικες κατηγορίες.

Μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια (27 Σεπτεμβρίου 1831), στον οποίο ήταν αφοσιωμένος, αναμίχθηκε στις συγκρούσεις που ακολούθησαν.

Τον Σεπτέμβρη του 1833 ο Κίτσος Τζαβέλας φυλακίστηκε, μαζί με τον Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, Γενναίο Κολοκο-

τρώνη και τον Δημήτρη Πλαπούτα από την αντιβασιλεία, γιατί ήταν ρωσόφιλοι. Μετά την εγγλικίωσή του όμως ο Όθωνας, το 1835, τον αποφυλάκισε, τον έκανε υποστράτηγο κι αργότερα αντιστράτηγο και υπασπιστή του.

Ο Κίτσος Τζαβέλας διετέλεσε πληρεξούσιος των Σουλιωτών στη Γ' Εθνοσυνέλευση

είχε εκπροσωπήσει τους Σουλιώτες σε πολλές εθνικές συνελεύσεις και είχε διατελέσει βουλευτής και γερουσιαστής (1827,1847), μολοντί ήταν καθ' ολοκληρίαν αγράμματος. Στις 6 Αυγούστου το 1844 ανέλαβε Υπουργός Στρατιωτικών στην κυβέρνηση του Ιωάννη Κωλέττη και μετά τον θάνατό του, τον διαδέχθηκε στην πρωθυπουργία στις 5 Σεπτεμβρίου 1847, σε μία κρίσιμη περίοδο για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, εξαιτίας του επεισοδίου Μουσούρου, το οποίο χειρίστηκε με επιτυχία. Κατά τη διάρκεια της σύντομης πρωθυπουργίας του ήρθε σε αντιπαράθεση με τον υπουργό Οικονομικών Νικόλαο Κορφιοτάκη και αναγκάστηκε να παραιτηθεί στις 8 Μαρτίου 1848.

Η εξάμηνη πρωθυπουργία του Κίτσου Τζαβέλα (5 Σεπτεμβρίου 1847 – 8 Μαρτίου 1848) συνέβη εν μέσω αναταραχών από ανταρτικά κινήματα που δρούσαν από την εποχή του Κωλέττη. Το 1849 διορίστηκε για μικρό διάστημα Υπουργός των Στρατιωτικών στην κυβέρνηση του Κωνσταντίνου Κανάρη.

Κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού Πολέμου, συμμετείχε στο απελευθερωτικό κίνημα των αλύτρωτων περιοχών (1854) και μαζί με άλλους σουλιώτες αξιωματικούς ανέλαβε την ηγεσία των επιχειρή-

σεων στην Ήπειρο. Μετά την αποτυχία του εγχειρήματος, αποσύρθηκε.

Ο Κίτσος Τζαβέλας πέθανε στην Αθήνα στις 9 Μαρτίου 1855, και ενταφιάστηκε στο Α΄ κοιμητήριο Αθηνών. Η προτομή του Κίτσου Τζαβέλα, έργο του

Τηλέμαχου Γύζη (1937), κοσμεί το Πεδίον του Άρεως στην Αθήνα.

Το πατρικό όπου γεννήθηκε ο Κίτσος, (οικία Λάμπρου Τζαβέλα) δεσπόζει και σήμερα στο Βορειοδυτικό μέρος του Σουλίου, αναστηλωμένο από τους απογόνους. ■

ΑΓΓΕΛΤΗΡΙΑ

† Τάκης Παπαδημητρίου

Πνιγμένες οι κολόνες του δρόμου
σ' αγγελτήρια.
Τα καρφιτσώνουν το ένα πάνω στ' άλλα.

«Πωλητήρια», «ενοικιαστήρια»,
τηλέφωνα υδραυλικών και κλειδαράδων,
ηλεκτρολόγων, ξυλουργών,
τεχνιτών, μοδιστρών και τσαγκαράδων και
ειδικών που κάποιοι αναζητούν!
Μα προπαντός αγγελιόσημα
για μνημόσυνα και κηδείες,
διαπιστευτήρια ζωής σε μαύρο
ή μοβ πλαίσιο με αγγελάκια ή χωρίς.
Πρόσκαιρη επικαιρότητα. Της ημέρας .
Κι ύστερα τα σκίζουν.
Κι αν μείνουν ξεχασμένα
παλιώνουν, ξεθωριάζουν και λιώνουν.
Στ' απομεινάρια τους κολλούν
και ξανακολλούν καινούργιες «αναχωρήσεις».
Είναι η πληροφόρηση του δρόμου.
Να μαθαίνουμε, να βλέπουμε
τις τυπικές υποχρεώσεις μας,
στον ντουνιά, την κοινωνία,
και ποιανού 'ναι η κηδεία!

Ορχομενός 13/9/2007

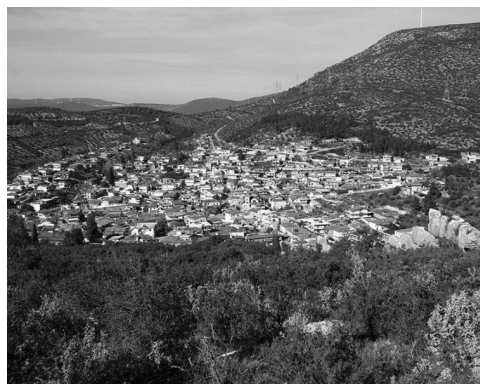
Φοβερό καλοκαίρι, 40° στο Αγκίστρι, 46° στη Νέα Φιλαδέλφεια. Κατάξερους χειμώννας. Κατάξερο καλοκαίρι. Έριξε όμως καρεκλοπόδαρα στ' Αγκίστρι με φοβερούς κεραυνούς την

Λυδία Σαρρή

Κυριακή 2 Σεπτεμβρίου. Σήμερα, πάμε Ορχομενό για να δούμε το ιχθυοτροφείο που τόσα χρόνια δεν το είχαμε ανακαλύψει. Φριχτά σκουπίδια στη διασταύρωση για τη Μονή Κλειστών.. Εκεί κάποτε ήταν μια λιμνούλα. Μερικά συκαλάκια βρήκαμε στις συκιές, πριν το φρούριο της Φυλής. Η Χασιά επεκτείνεται και πάει τρώγοντας δάση, λόφους, βουνά, ρέματα. Τα φαγάδικα προελαύνουν. Η καψάλα του φοβερού καλοκαιριού έκαψε όλα μας τα μέρη. Έφτασε στο δρυμό της Πάρνηθας. Έκαψε Αγία Τριάδα, Ρουμάνι, Ταμίλθι... Τα πάντα! Φοβερό καλοκαίρι. Στην Πελοπόννησο κάηκαν 67 άνθρωποι. Το λυρικό τοπίο στα Δερβενοχώρια καταστράφηκε από πελώριες, μεταλλινες κατασκευές, αποθήκες, εργοστάσια. Τώρα, κατέστρεψαν και το οροπέδιο κάτω από τη Μονή της Ζωοδόχου Πηγής. Τίποτα δεν θα μένει, μόνο μεζονέτες και ...πισίνες! Στον Ορχομενό ανακαλύπτουμε τον ποταμό που ρέει στα ριζά του πετρώδους λόφου, δημιουργώντας ένα πλούσιο υγρότοπο, μια πλούσια βλάστηση από πλατάνια, λεύκες, πικροδάφνες. Τόποι χωρισμένοι σε λεκάνες που εκτρέφονται χιλιάδες πέ-

στροφες. Όμως παντού σκουπίδια, σκουπίδια, σκουπίδια, μέσα στα νερά, πάνω στο γρασίδι και τα ξερά φύλλα. Μια φρίκη! Και η Σκριπού μια φρίκη. Ο περιβόλος της απεριποίητος, βρώμικος, χαοτικός, χωρίς αγάπη και φροντίδα. Και το χειρότερο, καινούργια μαρμάρια, κάτασπρα παράθυρα με στρογγυλά ανοίγματα, τοποθετημένα σε μαρμάρια, γυαλιστερά πεζούλια. Πού είσα αγαπητέ κύριε Μ. Χατζηδάκη, αγαπητό ξεύγος Σωτήριο αγαπητή Λασκαρίνα; Τέτοια καλαισθησία που χάθηκε πιο από όλα τα βυζαντινά μνημεία...

Στον γυρισμό σταματάμε στον Αιγιώρη Δάφνης για να φτιάξουμε ένα καφέ. Τροχόσπιτο με ξένους! Ο χώρος έχει στρωθεί με πλάκες και υπάρχουν πεζούλια. Η θέα, όπως πάντα, μαγευτική. Όταν το πρωτοανακαλύψαμε, το εκκλησάκι ήταν σχεδόν αθέατο από τη θεριεμένη βλάστηση που το προστάτευε...

Η ΓΕΝΕΤΕΙΡΑ ΜΟΥ

Χρήστος Ν. Καραγκούνης

Απ' τη Νεράιδα είμαι εγώ, και το έχω για καμάρι
ποτέ μου δεν το αρνήθηκα, για κανενός τη χάρη

Όσο θα ζω δεν σε ξεχνώ, Νεράιδα μου γραμμένη
η ομορφιά σου σίγουρα, μες τη κάρδια μου μένει

Εάν είχα εγώ τη δύναμη, πολλές ζωές να ζούσα
την κάθε μέρα χωριστά, τρελά θα σ' αγαπούσα

Μακάρι να έπλαθε ο θεός, και άλλη μια Νεράιδα
να περπατώ στις γειτονίες, χωρίς φακό και δάδα

Όσο θα ζω δεν τα ξεχνώ, ποτέ τα χρόνια εκείνα
ζυπόλητος περπάτησα, και γνώρισα την πείνα

Μπορεί να ήταν πέτρινα, τα παιδικά μου χρόνια
εκεί ψηλά ανδρώθηκα, στις λάσπες μες στα χιόνια

Σαν διαβατάρικο πουλί, εδώ και εκεί γυρίζω
όταν μαθαίνω νέα σου, από χαρά δακρύζω

Νεράιδα μου περήφανη, πρέπει να σου μιλήσω
για να σου πω το σ' αγαπώ, μετά ας ξεψυχήσω

Προτού να φύγω απ τη ζωή, κι ο ήλιο πριν να δύση
θα έρθω εκεί ν' αναπαυτώ, να είμαι κοντά στη φύση

Θα κάνω μια παράκληση, σ' όλους τους χωριανούς
όσο μακριά και εάν βρίσκονται, εκεί να είναι ο νους

ΑΘΗΝΑ 10-10-2025

Εμεγάλωσε η νύχτα

Γιώργος Σπ. Μουσελίμης

Εμεγάλωσε η νύχτα κι έπεσε σκοτάδι
και η μέρα γίνκε νύχτα, γίνκε τζάτι γίνκε βράδυ
όλα τα πουλιά γυρίζουν, στη φωλιά τους για να πάνε
κι άνθρωποι που μοχθούνε, στο καλύβι τους γυρνάνε

Εμεγάλωσε η νύχτα κι ο χειμώνας μας προβάλλει
με σκοτάδια πούναι πήχτα, με το κρύο πούναι χάλι
όλοι στη φωτιά ζυγώνουν, και το τζάκι το συμπάνε
μια πεταχτή ζυμώνουν, με χλωρό τυρί να φάνε

αγωγιάτες και εργάτες, αχθοφόροι και ζευγίτες
ξαποσταίνουν κάνουν κούρα, στις ατελείωτες τις νύχτες
ο παππούς παραμυθιάζει τις εγγόνες και τ' εγγόνια
και οι άλλοι κάνουν χάζι, βράζουν, τρώνε μαρμελόνια

εμεγάλωσε η νύχτα, στα βουνά μας πέφτει χιόνι
και στον κάμπο με ζευγάρι, πάει ο παππούς κι οργώνει
τα ξεφτέρια, τα σπουργίτια, κοροϊδεύουνε το γκιώνι
όπου κατοικιό δεν έχει, νύχτες έξω, τις βιώνει.

εμεγάλωσε η νύχτα πήρε ώρες απ' την μέρα
και ο χρόνος που περνάει όλο στέκεται πιο πέρα
σαν μεγάλωσε η νύχτα και η μέρα σαν μικραίνει
κάνει μάτι εις τον ήλιο, εις το φώς που επιμένει

όπως κι αν το μελετήσεις ότανε νωρίς νυχτώνει
μα το ταίρι θα ζητήσει, και τη ζέστη απ' τ' αμόνι
αν και οι ώρες, δε περνάνε και αργεί να ξημερώσει
μα το φως, το προσδοκάμε, την αυγή, να μας λυτρώσει

ότι και να λέμε τώρα, ή να βάζουμε μετρούμε
άλλο της νύχτας η ώρα, με τσ' αυγής όπου ποθούμε
άλλοι περπατάνε νύχτα, κι άλλοι περπατάνε μέρα
είν αλλόκοτα τα δίχτυα, την ημέρα θα τα δούμε

εμεγάλωσε η νύχτα, ώρες πήρε παραπάνω
 γινκ' η νύχτα τζάτι, πήχτα και εμίκρανε το πλάνο
 τώρα ένα προσδοκούμε, κι έχουμε βαθειά στη σκέψη
 άσπρη μέρα για να δούμε, και το νου μας να σιτέψει

και στη νύχτα που μας πήρε, κάποιες ώρες απ' τη μέρα
 πρέπει να την συγχωρούμαι, για να πάμε παρά πέρα

Γιάννενα-24-τριγυτή-2025

ΤΑ ΑΣΤΕΡΙΑ

Αγγελική Σταματούκου

Από παιδί είχα ξεχωριστή αγάπη για το καλοκαίρι.
 Λάτρευα το φώς του ήλιου.
 Τις μέρες που ήτανε τόσο μεγάλες....
 Και τις νύχτες με τον ουρανό γεμάτο αστέρια.
 Απόφε η νύχτα είναι αφέγγαρη
 Έχει όμως έναν ουρανό τόσο φωτεινό.
 Αμέτρητα καντηλάκια φωτίζουνε το σκοτάδι.
 Ο αέρας αλλιώτικος, ζεστός, πνιχτός σαν να τον
 Πιάνεις μέσα στις χούφτες σου. Από τα ανοιχτά παράθυρα
 Ακούγονται φωνές. Κάποιος ακούει τα τελευταία νέα
 Της ημέρας στις ειδήσεις.
 Περασμένα μεσάνυχτα τα φώτα λιγοστεύουν γύρω μου
 Ενώ ο ουρανός γίνεται φωτεινότερος από τα μυριάδες αστέρια.
 Αυτά τα ακριβά διαμάντια, που αστράφτουν εκεί ψηλά.
 Αυτός είναι ο δικός μου θυμαυρός είναι τα αστέρια μου...
 Είναι ένας αλλιώτικος κόσμος. Κάθε αστέρι μία ψυχή που είναι
 Κοντά στους αγγέλους. Είναι ψυχές που ταπεινά προσεύχονται και
 Πάνω στη γή...με προσμονή αγάπης και λύτρωσης, για αυτούς
 Που φύγανε πρώτοι και γίνανε ουρανοπολίτες,
 Στη γειτονιά των αστεριών, στου ουρανού το φέγγος.

ΩΔΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ*Γιάννης Πανούσης τ. Υπουργός*

Πατρίδα που σε γνώρισα
 στ' αναγνωστικά του σχολείου
 πάνω στο λόφο του Κολωνού
 Πατρίδα που σ αγάπησα
 στις διηγήσεις του περήφανου
 παππού
 πλάι στη σβησμένη ξυλόσομπα
 Πατρίδα που σε ανακάλυψα
 μέσα στις σκοπιές
 της ομιχλώδους Λάρισας
 Πατρίδα που σε θαύμασα
 στις απαντοχές της Κομοτηνής
 Πατρίδα που σε λησμόνησα
 τρέχοντας από 'δώ κι από 'κει
 για να βρω μιάν άλλη ταυτότητα
 Πατρίδα που σ έχασα
 -ευτυχώς για λίγο-
 χαμένος κι εγώ στις φρούδες
 υποσχέσεις
 μιας παγκοσμιοποιημένης ειρήνης
 Πατρίδα που σε πλήγωσα
 αρνούμενος την ιστορία
 και τους ήρωες σου
 Πατρίδα που σε πρόδωσα
 κρατώντας και κυματίζοντας
 άλλες σημαίες

Κουβέντα με παππού*Κώστας Χ. Κρεμύδας*

Λες τη ζωή πολύ μικρή
 κι ας έχεις χρόνια ζήσει
 όσο μια μέρα, λες, διαρκεί
 μια Ανατολή, μια Δύση.

Λες τη ζωή σου δρασκειλιά
 τον πεθαιμό σου χρέος
 λες δε θα σ' ένοιαζε σταλιά
 κι αν είχες φύγει νέος!..

Τώρα τα λες, στην παρακμή
 δεν τα 'λεγες στη νιότη.
 Τότε, της νιότης την ακμή
 δε μίλαγες, πατριώτη...

Παππούλη, μίλα ντεκλαρέ
 ξέχνα τα γηρατειά σου
 βγες απ' το γέρικο καρέ
 κι έλα στα συγκαλά σου.

Στων γηρατειών την καταχνιά
 και στα στερνά σου χρόνια
 κόβεις της νιότης τα φτερά...
 Σ' ακούν παιδιά κι εγγόνια!..

Η Δίκη των τόνων

Στη συνεδρίαση της φιλοσοφικής σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών της 31^{ης} Οκτωβρίου 1941, ο καθηγητής Εμμανουήλ Πεζόπουλος ανακοίνωσε, ότι κάποιος καθηγητής της σχολής

Χρήστος Γ. Χρήστου

εκυκλοφόρησε πριν από λίγες ημέρες ένα βιβλίο με απλοποιημένο τονικό σύστημα.

Ο Ι. Κακριδής δήλωσε ότι αυτός ήταν που απλοποίησε τους τόνους και ότι έπαιρνε πάνω του όλη την ευθύνη της καινοτομίας του αυτής. Η σχολή συζήτησε το θέμα σε τρεις αλληπάλληλες συνεδριάσεις με τίτλο «Συζήτηση περί μεταβολής του ορθογραφικού συστήματος υπό καθηγητού της Σχολής».

Ο Ι. Κακριδής διαφώνησε με τη διατύπωση του θέματος, ότι δεν είναι σωστή «Όχι τόσο διότι εγώ μετέβαλα το τονικόν μόνον σύστημα, όχι το ορθογραφικόν γενικά, αλλά κυρίως διότι η Σχολή ως σώμα δεν έχει το δικαίωμα να κρίνει τις επιστημονικάς γνώμας των μελών της. Άλλο πράγμα αν θα επεθύμει η σχολή να συζητήσει από επιστημονικής απόψεως γενικώς το πρόβλημα της απλοποιήσεως του τονισμού. Τοιαύτη όμως συζητήσις θα είχε ως μόνον σκοπόν την διαφώτισιν των μελών μεταξύ των δι' έναν σημαντικόν ζήτημα, όχι την επίκρισιν ενός μέλους της σχολής υπό άλλων. Και αν δεν επήρχετο εν τέλει συμφωνία θα έπρεπε η σχολή να διαλυθεί χωρίς να παύσωμεν να σεβόμεθα την γμώμην ο εις του άλλου, έστω και αντί-

θετον, όπως γίνεται εις κάθε επιστημονικήν συζήτησιν.

Η νεοελληνική ορθογραφία με την αυστηράν εφαρμογήν του ιστορισμού εις την γλώσσαν με την τόσον αλλαγμένην προφοράν έπειτα από 2.500 χρόνια αφ' ότου ερρυθμίσθη η αρχαία ορθογραφία γεννά δυσκολίας μεγάλας εις την ορθογραφίαν της εθνικής γλώσσας. Τα παράπονα για την ανορθογραφίαν των νέων Ελλήνων χρονολογούνται από την εποχήν του Κόντου και έγιναν ολοένα εντονότερα εις τους εκπαιδευτικούς, λογοτεχνικούς και κοινωνικούς κύκλους.

Αι μεγαλύτεραι ορθογραφικαί δυσκολίαι παρουσιάζονται εις το ζήτημα του τονισμού, αλλ' εδώ είναι και η θεραπεία ευκολωτέρα με τον περιορισμόν των τριών τονικών σημείων και την κατάργησιν των πνευμάτων. Άλλωστε το σημεινόν τονικόν σύστημα δεν είναι καν αρχαία παράδοσις. Θεωρώ την τονικήν απλοποίησιν ανάγκην εθνικήν δια να δυνηθεί ο ελληνικός λαός να μανθάνει μίαν γλώσσαν με ορθογραφίαν ούτως ή άλλως δύσκολον.

Ως εθνική ανάγκη είχε ζητήσει την τονικήν απλοποίησιν και μίαν σειράν ανδρών των οποίων ούτε την επιστημονικήν κατάρτισιν, ούτε την εθνικήν συνείδησιν, ούτε το ηθικόν κύρος θα μπορούσε κανείς ν' αμφισβητήσει ποτέ. Διότι ομολογώ, ότι απλοποιών τους τόνους δεν έκαμα άλλο παρά να εφαρμόσω ότι είχον ευχηθεί να γίνει - δι' εθνικούς τονίζω και πάλιν λόγους -. οι καθηγηταί μου Γεώργιος Σωτηριάδης, Χρήστος Τσού-

ντας, Γεώργιος Χατζιδάκης, ο Ρωμαίος και αρκετοί άλλοι.

Ο Γεώργιος Χατζιδάκης τον Φεβρουάριο του 1929 επρότεινε εις συνεδρία της Ακαδημίας Αθηνών την τονικήν απλοποίησην, τονίζων ότι οι τόνοι και τα πνεύματα δεν είναι αρχαία κληρονομία αλλά μεταγενεστέρα επινόησις. Όταν εχάθη το αίσθημα του μακρού και του βραχέος.

Σήμερα όλα αυτά μας είναι περιττά, το μόνον που μας χρειάζεται είναι να γνωρίζωμεν το τονιζόμενον γράμμα. Ένας τόνος ή ένα στίγμα μας αρκεί επί του τονιζομένου γράμματος. Υπάρχουν προσέτι πάμπολλα ψηφίσματα συνεδρίων δημοδιδασκάλων, οι οποίοι είναι βέβαιοι, ότι γνωρίζουν καλύτερον από ημάς τας δυσκολίας της εκμαθήσεως όλων των τονικών κανόνων της γραμματικής και γνώμαι παιδαγωγών, λογοτεχνών κ.λπ...».

Αντίθετες απόψεις εξέφρασαν κυρίως οι καθηγητές της φιλοσοφικής σχολής, υποστηρίζοντας ότι η κατάργηση του τονικού συστήματος θα βλάψει όχι μόνον την κλασικὴν παιδείαν, αλλά γενικότερα το εθνικὸ αίσθημα της ιστορικής συνέχειας της ελληνικής φυλής.

Αίτημα του Ι. Κακριδὴ να εξαιρεθῶν από μέλη του πειθαρχικοῦ συμβουλίου ο Νικόλαος Εξαρχόπουλος πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών και ο Γ. Μπαλῆς πρύτανης του Πανεπιστημίου, ως εχθρικώς διατεθειμένοι εναντίον του απορρίφθηκε. Η πρυτανεία με το αριθ. 4103/4-2-1942 έγγραφό της διαβιβάζει αντίγραφο των πρακτικῶν της φιλοσοφικῆς σχολῆς, προς τον πρόεδρον του πειθαρχικοῦ Συμβουλίου Π. Τριανταφυλλάκο.

Συνήγορος του Ι. Κακριδὴ ἦταν ο Κων/νος Τσάτσος (πρόεδρος της ελληνικής Δημοκρατίας 1975-1980).

Υπερασπιστές του Ι. Κακριδὴ, καθηγητές Πανεπιστημίου, πολιτικοί, λογοτέχνες και ἄλλοι στήριξαν τον Ι. Κακριδὴ. Φοιτητές της φιλοσοφικῆς σχολῆς του Πανεπιστημίου Αθηνών με υπομνήματα τονίζουν την αναγκαιότητα κατάργησης του τονικού συστήματος και ότι τα αἷτια εἶναι προσωπικά και ὄχι ιδεολογικά.

Ο Ν. Α. Βέης καθηγητῆς του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ακαδημαϊκός μεταξύ των ἄλλων εἶπε τα εξῆς «... οι αντιθέσεις στη σχολή δεν ἔχουν ιδεολογικό χαρακτήρα ἀλλὰ μάλλον προσωπικό φθάνουσι μέχρι ανήκουστες ταπεινότητες. Ο υποκινητῆς του διωγμοῦ κατὰ του Ι. Κακριδὴ ο Εμμανουήλ Πεζόπουλος ἀπὸ καθεδρας εἶπε προς τους φοιτητάς τα εξῆς λόγια. «Εγὼ ἔκανα τον Συκουτρή να ἀπέλθει και να απαγχονισθῇ. Του δε Κακριδὴ θα του βγάλω και τα μάτια».

Μερικά ἀπὸ τα ονόματα προσωποκοτήτων πανεπιστημιακῶν, πολιτικῶν κ.λπ εἶναι οι: Ἀλέξανδρος Σβώλος, Γρηγόριος Κασιμάτης, Νικόλαος Λούρος, Πέτρος Κόκκαλης, Ἀλέξανδρος Δελομούζος, Μανώλης Τριανταφυλλίδης, Θεμιστοκλῆς Σοφοῦλης, Γεώργιος Καφαντάρης, Ἀλέξανδρος Κ. Μυλωνάς, Φίλιππος Στεφάνου Δραγούμης, Ἀλέξανδρος Διομήδης, Κων/νος Γεωργούλης, Κων/νος Δημαράς, Γεώργιος Θεοδοκάς.

Διαμαρτυρία Ελλήνων Λογοτεχνῶν

Γρηγόριος Ξενόπουλος, Μ. Μαλακάσης, Ἄγγελος Σικελιανός, Παναγιώτης Κανελλόπουλος, Κων/νος Τσάτσος, Τέλλος Ἄγρας Στρ. Μυριβήλης, Β. Δασκαλάκης, Ἄγγελος Τερζάκης Ηλίας Βενέζης, Μ. Καραγάτσης.

Γεώργιος Παπανδρέου

«Κύριε Πρόεδρε, ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Ι. Κακριδής με εκάλεσε ως μάρτυρα υπερασπίσεως ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου του Πανεπιστημίου Αθηνών, του οποίου προεδρεύετε. Δυστυχώς το Συμβούλιό σας απέρριψε την πρότασιν όπως εξετασθώ προφορικά ενώπιον της ολομελείας του και είμαι δια τούτο ηναγκασμένος, εντός του ολίγου πλέον εναπομένοντος χρόνου, όπως διατυπώσω εσπευσμένως και κατ'έσω εγγράφως την μαρτυρίαν μου, θεωρώ, πρώτον, καθήκον μου να διαμαρτυρηθώ και να καταγγείλω τον μεροληπτικόν τρόπον με τον οποίον διεξάγεται η διαδικασία της διώξεως του καθηγητού.

1) Ο ενεργών την προανάκρισιν πρύτανης Μπαλής εξήτασεν αποκλειστικώς και μόνον κατηγορούς του καθηγητού Κακριδή και ουδέ ένα υπερασπιστή του.

2) Ότι υπό του πειθαρχικού Συμβουλίου απερρίφθη η αίτησις εξαιρέσεως των μελών του πρυτάνεως Μπαλή και προέδρου της Ακαδημίας Εξαρχόπουλου, οι οποίοι πασιδήλως είχαν λάβει θέσιν εχθρικήν εναντίον του καθηγητού Κακριδή και

3) Ότι δεν επετράπη η προφορική εξέταση των μαρτύρων υπερασπίσεως ενώπιον της ολομελείας του πειθαρχικού Συμβουλίου.

Αλλά δεν είναι μόνον η «διαδικασία» της διώξεως του καθηγητού Κακριδή μεροληπτική. Αυτή η δίωξις είναι μεσαιωνική και βάρβαρος. Ενθυμίζει σκοτεινούς καιρούς θρησκευτικών διωγμών, η ανάμνησις των οποίων περιβάλλει με φωτοστέφανον τα θύματα και στιγματισμόν τους διώκτας των...

Κύριε Πρόεδρε,

Κατ' επίφασιν μόνον, ενώπιον υμών, κρίνεται, σήμερον ο καθηγητής Κακριδής. Κατ' ουσίαν κρίνεται ο πνευματικός πολιτισμός της Ελλάδος και όπως εκ της ιστορίας γνωρίζετε: Και οι κριτές κρίνονται. Θέλω δια τούτο να πιστεύω, ότι το Συμβούλιόν σας θ' αποδοκιμάσει την απόπειραν του πνευματικού διωγμού, η οποία σήμερον επιχειρείται και θα αποκαταστήσει το κύρος και την περιωπήν της ακαδημαϊκής διδασκαλίας, θα ταχθεί όχι εις το πλευρόν της αποπείρας υποδουλώσεως, αλλά εις το πλευρόν της ελευθερίας..

Μετά τιμής
Γ. Παπανδρέου

Επιβολή πειθαρχικής ποινής στον Ι. Κακριδή

Το πειθαρχικό Συμβούλιον επιβάλλει στον καθηγητή Ι. Κακριδή την πειθαρχική ποινή της προσωπικής απολύσεως δύο μηνών και τα τέλη της παρούσης.

Σημειωτέον ότι τη χρονική περίοδο που η φιλοσοφική σχολή ασχολήθηκε με τη δίωξη του Ι. Κακριδή η Ελλάδα βρισκόνταν σε τριπλή κατοχή Γερμανών, Ιταλών και Βουλγάρων με τεράστιες δυσμενείς εθνικές επιπτώσεις. Η ρήση του Θουκυδίδη, «των οικιών ημών εμπιμπράμενων, ημεῖς ἄδομεν», που απευθύνονταν στους Αθηναίους για την αδιαφορία τους στη λύση των σοβαρών προβλημάτων θα ταίριαζε και σε αυτή την περίπτωση. Στις 12/01/1982 με πρωθυπουργό τον Ανδρέα Παπανδρέου και υπουργό παιδείας τον Λευτέρη Βερυβάκη καθιερώθηκε το μονοτονικό σύστημα.

Το Τζαμί του Ασλάν Πασά (Δημοτικό Εθνογραφικό Μουσείο Ιωαννίνων)

Το οθωμανικό τζαμί του Ασλάν Πασά δεσπόζει στη βορειοανατολική ακρόπολη του Κάστρου των Ιωαννίνων, σε ένα σημείο προνομιακό, που προσφέρει πανοραμική θέα προς τη

Βασίλης Νικ. Πετρόπουλος

λίμνη Παμβώτιδα, το γραφικό νησάκι της και το μεγαλύτερο μέρος της πόλης.

Αποτελεί ένα από τα πλέον εμβληματικά και πολυφωτογραφημένα μνημεία των Ιωαννίνων. Πέρα από την ιδιαίτερη αισθητική του αξία, το μνημείο αντανακλά τον βαθύ σεβασμό των κατοίκων προς τη μακραίωνη ιστορική πορεία της πόλης.

Η ανέγερσή του χρονολογείται στο 1618 και πραγματοποιήθηκε πάνω στα ερείπια της εκκλησίας του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, η οποία καταστράφηκε λίγα χρόνια μετά την καταστολή της επανάστασης του Διονυσίου του Φιλοσόφου, το 1611.

Το τζαμί αποτέλεσε τον πυρήνα ενός ευρύτερου θρησκευτικού και εκπαιδευτικού συγκροτήματος. Από αυτό διασώζονται μέχρι σήμερα ο ομώνυμος τουρμπές (μαυσωλείο), ο μεντρεσές (ιεροδιδασκαλείο) και τα μαγειρεία (εστία), στοιχεία που μαρτυρούν τη σημασία του χώρου κατά την οθωμανική περίοδο.

Από τα πρώτα χρόνια της ύπαρξής του, το μνημείο προκαλούσε εντύπωση τόσο για τη μορφή του όσο και για τη θέση του. Η ανέγερση και η στερέωσή του στην άκρη του γκρεμού υπήρξε ιδι-

αίτερα απαιτητικό εγχείρημα για τα τεχνικά δεδομένα της εποχής. Σύμφωνα με μια τοπική παράδοση, την οποία καταγράφει ο Κώστας Νικολαΐδης στο βιβλίο του για την πόλη, ο Ασλάν Πασάς, διοικητής τότε της πόλης, οδήγησε τον πρωτομάστορα στο σημείο όπου επιθυμούσε να ανεγερθεί το τζαμί. Εκείνος, αντικρίζοντας το βάθος του γκρεμού, εξέφρασε την αδυναμία θεμελίωσης ενός τόσο μεγάλου οικοδομήματος. Τότε, ο πασάς τον έσυρε ως την άκρη των βράχων και, κρατώντας τον με το ένα χέρι, άρχισε να σκορπίζει χούφτες φλουριά προς τη λίμνη, λέγοντας: «Με τούτα, γίνεται μαστορα;». Ο τρομαγμένος πρωτομάστορας απάντησε: «Πασά μου, έτσι που σκορπίζεις τα φλουριά, και στον αέρα θεμελιώνεται...». Η διήγηση αυτή, ανεξάρτητα από την ιστορική της ακρίβεια, αναδεικνύει τη βούληση και την αποφασιστικότητα του ιδρυτή.

Όσον αφορά την καταγωγή του Ασλάν Πασά, διατυπώνονται διαφορετικές απόψεις. Σύμφωνα με μια ευρέως διαδεδομένη τοπική παράδοση, ήταν ελληνικής καταγωγής και εξισλαμίστηκε μέσω του παιδομαζώματος, προερχόμενος από τα Ζαγοροχώρια. Την εκδοχή αυτή υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, οι Παν. Αραβαντινός, Ι. Λαμπρίδης και Κ. Νικολαΐδης.

Μια συγκινητική αφήγηση που σχετίζεται με αυτή την παράδοση αναφέρει ότι, όταν ο Ασλάν Πασάς επισκέφθηκε τα Ζαγοροχώρια και συγκεκριμένα τη

Βίτσα, ζήτησε από τους κατοίκους που τον υποδέχθηκαν να οδηγηθεί σε ένα συγκεκριμένο σπίτι. Εκεί, τους έδωσε όλους από κοντά του και μόνος του μπήκε στο σπίτι, όπου συνάντησε μια γριά γυναίκα. Ο Ασλάν της φέρθηκε με σεβασμό και τη ρώτησε αν είχε γιο και τι ήξερε για την τύχη του; Η γριά του απάντησε ότι είχε ένα παιδάκι, αλλά της το πήρανε κι από τότε δεν ξέρει τι γίνεται. «Θα μπορούσες να το γνωρίσεις, αν το ξανάβλεπες τώρα;» τη ρώτησε πάλι ο Ασλάν. «Πέρασαν πολλά χρόνια από τότε πασά μου. Πως να το γνωρίσω η έρμη; Μονάχα ένα σημάδι θα με βοηθούσε που είχε το παιδί μου στο αριστερό του πλευρό από κάψιμο...». Τη στιγμή εκείνη, ο Ασλάν, τραβάει τα ρούχα του και δείχνει στην έκπληκτη γριά ένα τέτοιο σημάδι στο αριστερό του πλευρό. Η μάνα κατάλαβε τότε πως ο πασάς ήταν ο χαμένος γιος της κι αυτός συγκινημένος ρίχτηκε στην αγκαλιά της.

Όμως, αυτό δε βάσταξε πολύ. Ο Ασλάν, δεσμευμένος από τη νέα του ταυτότητα και θέση, σε πολύ λίγο ξαναβρίσκει τον εαυτό του. Βγάζει δύο – πουγκιά χρυσάφι και τα ρίχνει στα χέρια της μητέρας του λέγοντας: «Ξαναβρήκες το γιό σου μάνα, μα οι δρόμοι μας χώρισαν πια. Πάρε αυτά για να κάμεις καλά γεράματα και ξέγραψε το παιδί σου. Και μην ζητήσεις να με ξαναδείς...». Βγήκε από το σπίτι, πήρε τη συνοδεία του και τράβηξε για τα Γιάννενα...

Σύμφωνα με την παράδοση, ο Ασλάν Πασάς πρόλαβε να δει το τζαμί ολοκληρωμένο πριν από τον θάνατό του. Μερμνησε, μάλιστα, για τη διατήρηση και τη λειτουργία του, προικοδοτώντας το με σημαντική ακίνητη περιουσία και καθι-

στώντας το ένα από τα πλουσιότερα ιδρύματα της πόλης. Η φροντίδα αυτή συνεχίστηκε και από τους απογόνους του, αλλά και από τους κατοίκους των Ιωαννίνων έως σήμερα.

Το 2018, ένας ισχυρός κυκλώνας προκάλεσε σοβαρές ζημιές στον μιναρέ του μνημείου. Η αποκατάστασή του ολοκληρώθηκε τον επόμενο χρόνο, αποδεικνύοντας τη συνεχή μέριμνα για τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Από το 1933, στο κτίριο του τζαμιού στεγάζεται το Δημοτικό Εθνογραφικό Μουσείο Ιωαννίνων. Οι συλλογές του είναι αφιερωμένες στις τρεις θρησκευτικές κοινότητες που συνυπήρχαν στην πόλη: τη χριστιανική, την εβραϊκή και τη μουσουλμανική. Τα εκθέματα είναι δωρεές επιφανών οικογενειών και χρονολογούνται από τον 17ο έως τον 20ό αιώνα. Περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, εκκλησιαστικά σκεύη, άμφια και βιβλία, παραδοσιακές φορεσιές καθώς και αντικείμενα της οθωμανικής καθημερινότητας.

Στον περιβάλλοντα χώρο του μνημείου βρίσκονται επίσης η σπηλιά του Διονυσίου του Φιλοσόφου με την προτομή του, η πυριτιδαποθήκη και ένας μεσαιωνικός πύργος, στοιχεία που συμπληρώνουν τη συνολική ιστορική φυσιογνωμία του χώρου.

Η επίσκεψη στο Κάστρο των Ιωαννίνων και ειδικότερα στο Τζαμί του Ασλάν Πασά αποτελεί μια εμπειρία ουσιαστικής επαφής με την ιστορία. Ο επισκέπτης καλείται να αφιερώσει χρόνο, ώστε να περιηγηθεί και να «γευτεί» τις ιστορικές γωνιές της καστροπολιτείας, με τα μνημεία και τα στενά της δρομάκια.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ

Ας ακουστεί, από τον ορυμαγδό των Μ.Μ.Ε. κατά της αστυνομίας, και μια μαρτυρία που δείχνει το ανθρώπινο πρόσωπο της όπως το ζήσαμε, παλιά τότε, στην κατοχή.

Φρίξος Δήμου

Τα πέτρινα εκείνα χρόνια που "...τα σκίαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά" ήταν τα πιο δύσκολα ιδίως για το μικρόκοσμο και μάλιστα αὐτόν που ζούσε στις μεγάλες πόλεις όπως η Αθήνα. Τα τρόφιμα ήταν εξαφανισμένα, ο πληθορισμός τεράστιος (κυκλοφορούσε χαρτονόμισμα ονομαστικής αξίας δέκα ... δισεκατομμυρίων), το κρύο ανηπόφορο και η δυστυχία διάχυτη στη χώρα.

Οι γονείς αγωνιούσαν πως θα κρατήσουν στη ζωή τα παιδιά τους. Οι πατεράδες πάσχιζαν να εξοικονομήσουν τον επιούσιο και οι μαννάδες Φάχνανε στις γειτονιές να ανακαλήφουν φιλανθρωπικές οργανώσεις που διανέμανε φαγώσιμα για να ταΐζουν τα παιδιά τους... Τα συσσίτια του ερυθρού σταυρού, της εκκλησίας, του δήμου και πολλών άλλων φορέων που λειτουργούσαν δεν επαρκούσαν να χορτάσουν τα πεινασμένα Ελληνόπουλα. Δυστυχώς όμως δεν εξέλιπαν και οι πάντοτε παρόντες "επιτήδριοι" που είχαν κατορθώσει να εισχωρήσουν στις κοινωφελείς αυτές οργανώσεις και με απαράμιλλη μαεστρία αφαιρούσαν από τα καζάνια τα μισοβρασμένα, όταν είχαν αποχωρήσει οι επιθεωρητές, όσπρια που τα ... στέγνωσαν και τα προωθούσαν

στη μαύρη αγορά. Έτσι οι πεινασμένοι πιτσιρικάδες αφού ρούφαγαν με λαιμαργία το νεροζούμι που τους μοιράζανε χτυπάγανε, αγαναχτισμένοι, αλλά... ρυθμικά, τα ντενεκάκια τους τραγουδώντας τον ύμνο: της ... απάτης: "θα πάω να το πω/στον Ερυθρό Σταυρό / πως είσαστε συνέταιροι κι οι δυο. / Εσύ με το ρολό / που κλέβεις το χυλό / και κάνεις παπουτοάκια με φελλό!"

Στη ζοφερή αυτή περίοδο συστάθηκε το ευαγές σωματείο "Κοινωνική Αλληλεγγύη Περιφερείας Α Αστυνομικού Τμήματος" με απότερο σκοπό να βοηθήσει κι αυτό τα πεινασμένα νιατα της περιοχής. Πρωτεργάτες της κίνησης αυτής ήταν ο διοικητής του οικείου αστυνομικού τμήματος Καραμπέτσος κι ο νεαρός γιατρός; και γοργότερα αντιπρόεδρος του Ε. Ε.Σ., Ευάγγελος Βαγιανός. Επίσημη έδρα της Αλληλεγγύης ήταν το σπίτι του γιατρού στην οδό Χαβρίου 7. Εκεί εξέταζε, δωρεάν φυσικά, τους μικρούς αλλά πολλές φορές και τους μεγάλους ασθενείς του, τους χορηγούσε, πάλι δωρεάν, τα απαραίτητα φάρμακα καθώς και ιατρικά πιστοποιητικά για να τους δέχονται, κατ' εξαίρεση, στα διάφορα συσσίτια.

Πόροι του σωματείου ήταν οι "προαιρετικές" εισφορές των καταστηματαρχών του εμπορικού κέντρου της Αθήνας και αρμόδιοι για την είσπραξή τους ήταν οι αστυφύλακες του πρώτου αστυνομικού τμήματος. Η Κοινωνική Αλληλεγγύη μοίραζε στα παιδιά, στο κατάστημα της

αστυνομίας στην οδό Λέκκα, από ένα φλιτζάνι του τσαγιού μεγάλες ξανθές σταφίδες, μέρα παραμέρα, και στα πιο αδύνατα απ' αυτά από ένα βραστό αβγό επιπλέον μια φορά την εβδομάδα. Μόνο που για να είναι βέβαιοι πως το αβγό το έτρωγε το ίδιο το παιδί και όχι κάποιος άλλος έπρεπε να το φάει στην τραπεζαρία των αστυνομικών. Πολλές φορές οι παρευρισκόμενοι αστυφύλακες δεν άντεχαν στα λαίμαργα και παραπονιέμενα βλέμματα των μικρών ομοτραπεζών τους και τους φίλευαν με κάποιο κομματάκι φωμί ή άλλο φαγώσιμο από το λιγιστό δικό τους...

Αργότερα ο διοικητής του τμήματος κατόρθωσε να πείσει τους εμπόρους της

περιοχής να αυξήσουν τις "προαιρετικές" εισφορές τους ώστε να λειτουργεί, κάθε Σάββατο μεσημέρι, συσσίτιο με κρέας! Έτσι τα παιδιά είχαν τη χαρά ή καλύτερα την ευτυχία να τρώνε γκιουβέτοι με αρνίσιο κρέας, νωπό κι όχι κονσέρβας, στο εστιατόριο της οδού Παλαιών Πατρών Γερμανού, δίπλα στο παλιό Υπουργείο Ναυτικών, στην πλατεία Κλαυθμώνος! Το φαγητό μάλιστα το σερβίριζε ο σερβιτόροι του καταστήματος σε κανονικά πιάτα κι όχι στα τενεκεδάκια τους!! Ήταν όλα καταχαρούμενα με τη Σαββατιάτικη πανδαισία κι ιδιαίτερα ο μικρός Αλέκος, που είχε πιάσει φιλίες με το μάγερα, και η μερίδα του ήταν πάντοτε ... μισό κεφαλάκι! ■

Το ξόδεμα

Τόσος δρόμος

Σπύρος Π. Ραδίτσας

Στην καταιγίδα του έρωτα
το συναίσθημα
είναι μπροστά από τη Λογική.
Στην καταιγίδα του έρωτα
η αγάπη
προσπαθεί να φωλιάσει
στην καρδιά σου.
Στην καταιγίδα του έρωτα
ο ουρανός
αφήνει τα δώρα της ζωής.
Σ' αυτές τις ώρες
να μην είσαι έκθετος
ούτε ένθετος.
Αλλά να είσαι έτοιμος
να ξοδευτείς
με την ψυχή σου.

Τόσον δρόμο
άνοιξα μπροστά
και το πρόσωπο σου
δεν έπαψε να με κυνηγά.
Τόσος δρόμος
για να μάθω
το συναξάρι της ζωής σου
κι ακόμη δεν μπόρεσα
να αποκρυπτογραφήσω
το αίνιγμα σου.
Τόσον δρόμο
θα γυρίσει πίσω
η καρδιά μου
για να δικαιολογήσω
το ανεξήγητο σου.

Ο Πανούλας

Πανούλα! Έτσι αποκαλούσε τον αγαθό ημίονο, με τον οποίο μετέφερε διάφορα φορτία από το σπίτι στο χωράφι και αντίστροφα η οικογένεια της Λένης. Ήταν τόσο καλόβο-

Παναγιώτα Π. Λάμπρη,

λος, που οι γονείς της τον εμπιστευόντουσαν και συχνά της επέτρεπαν να κρατά το σχοινί του καπιστριού του και να τον οδηγεί, όπου της υποδείκνυαν. Πότε προπορευόμενη και πότε ακολουθώντας τον, τερπτόταν στο άκουσμα των αβέβαιων ενίοτε βημάτων του, τα οποία ηχούσαν ρυθμικά στον σπαρμένο με πέτρες χωματόδρομο. Κι οι ανάσες του, βαριές λόγω του φορτίου και της ηλικίας, έδιναν με τον τρόπο τους το στίγμα της παρουσίας του.

Καμιά φορά που βάδιζε πολύ κοντά του και πάλευε να διώξει από τα μάτια και τ' αυτιά του ενοχλητικές αλογόμυγες, ρουθούνιζε, ευχαριστώντας την, λες, και την πιτσιλούσε με τα χλιαρά σάλια του, ενώ κύματα ζεστής ανάσας αγκάλιαζαν το κορμί της.

Εκείνη καθόλου δεν θύμωνε που σταγονίδια σαλιών έπεφταν στο φόρεμα ή στους γυμνούς της βραχίονες. Τον αγαπούσε πολύ, για να του θυμώσει! Αλλά κι εκείνος, νογώντας σαν άνθρωπος, τη βοηθούσε με το αζημίωτο στην απομάκρυνση των μυγών, κουνώντας περίτεχνα την άλλοτε θυσανωτή ουρά του, η οποία στην ακτίνα που δημιουργούσε κατά την κίνησή της και προς ικανοποίησή του τις απόδιωχνε.

Το κορίτσι, παρότι η κοινή τους οδοι-

πορία σχετιζόταν, κυρίως, με τη μεταφορά αγαθών, λόγω της συχνότητας, ειδικά τους θερινούς μήνες, που δεν πήγαινε στο σχολείο και η χρεία της οικογένειας για εργατικά χέρια ήταν αυξημένη, είχε δημιουργήσει με το πέρας του χρόνου ισχυρό δεσμό ανάμεσα στο ζώο και κείνο.

Κι ήταν αυτό το δέσιμο που την είχε κάνει ιδιαίτερα παρατηρητική σε ό,τι αφορούσε στον Πανούλα. Μάλιστα, ενώ εκείνη έμπαινε στην εφηβεία, το κορμί της μετασχηματιζόταν και το στήθος πρόβαλε στητό κάτω από τα λιτά ρούχα της, δηλώνοντας εμφαντικά τη γενόμενη αλλαγή, διέκρινε πως εκείνος πορευόταν σταθερά στη δύση του βίου. Το μπροστινό δεξί πόδι του χώλαινε, συχνά σκουντουφλούσε, το βάδισμά του βράδυνε και τα δόντια του, τα οποία δεν μπορούσαν πια να μασήσουν το αγαπημένο του κριθάρι, φανέρωναν τη φθορά που είχε αποτυπώσει ο χρόνος στο κορμί του. Αλλά εκείνος ακόμα υπέμενε και άντεχε.

Η Λένη, κάθε που ανάμεσα στα αγώγια καθόταν στον ίσκιο μιας θεόρατης καστανιάς συντροφιά με το γέριχο μουλάρι, το 'ριχνε στις φιλοσοφικές αναζητήσεις. Βέβαια, αυτό δεν το 'κανε μόνο τότε. Ήταν καθώς φαίνεται στη φύση της, αφού από πολύ μικρή προσπαθούσε να κατανοήσει την ουσία των πραγμάτων. Συχνά, ρωτούσε τον δάσκαλό της για τη δημιουργία του κόσμου και ιδιαίτερα του ανθρώπου - δεν της φάνταζαν λογικά όσα διδασκόταν γι' αυτά στο μά-

θημα των θρησκευτικών - και ενίοτε τον έφερνε σε δύσκολη θέση με τις ερωτήσεις, οι οποίες διαδέχονταν τις απαντήσεις του. Στις ώρες τηςσχόλης σειρά είχε ο πατέρας της. Τον υπέβαλε κι αυτόν στη βάσανο των αποριών της. Όχι σπάνια, μάλιστα, λάβαινε πιο πειστικές εξηγήσεις από κείνες του δασκάλου - ίσως, κι αυτός να 'χε αμφιβολίες, αλλά λόγω του ρόλου του ν' απέφευγε να εκφραστεί δημοσίως -, ντυμένες με όμορφες ιστορίες, τις οποίες αφηγούνταν με ξεχωριστή δεξιοτήτα. Ασυνείδητα γινόταν φιλόσοφος, αν και τότε δεν γνώριζε το βάθος της έννοιας και την ιστορία της. Στη φιλοσοφία θα μυείτο αργότερα και θα γινόταν δια βίου θεραπευομένη της.

Βέβαια, κάτω από τη βαθύσκιωτη καστανιά, σκεφτόταν κι άλλα ζητήματα, τα οποία αφορούσαν στο φυσικό περιβάλλον και στους ανθρώπους που δίπλα τους μεγάλωνε.

Μια μέρα, βλέποντας κατάκοπο και καταϊδρωμένο τον Πανούλα, θέλησε να εμβαθύνει στη φύση του. Γνώριζε πως είναι γέννημα της αφύσικης, όπως θεωρούσε, ερωτικής συνεύρεσης γαϊδάρου και φοράδας και πίστευε βαθιά πως αυτή η επιλογή δεν ήταν των ζώων, αλλά των ανθρώπων. Πώς γίνεται σκεφτόταν ένα περήφανο ζώο σαν το άλογο να επιλέγει έναν επιβήτορα σαν το γαϊδούρι. Δεν υποτιμούσε καθόλου το ταπεινό, συμπαθητικό, υπομονετικό και επίμονο γαϊδουράκι, όμως, ξέροντας πώς όλα τα θηλυκά επιλέγουν δυνατούς επιβήτορες για τη διαιώνιση του είδους τους, τούτη η συνεύρεση της φάνταζε αταίριαστη.

Αλλά δεν ήταν μόνο αυτό. Έχοντας υπόψη πως η ερωτική έλξη και ολοκλή-

ρωση αποτελεί ύψιστη δυναμική έκφραση και λειτουργία στη φύση, δεν μπορούσε να δεχθεί πως ο αγαπημένος της Πανούλας και όλα τα μουλάρια, όπου γης, στερούνταν αυτή τη χαρά της ζωής!

Οι προβληματισμοί αυτοί έρχονταν και ξανάρχονταν στη σκέψη της για πολλούς λόγους. Μα, τελευταία, ατομική αφορμή, ήταν ο δικός της ανομολόγητος εφηβικός έρωτας, τον οποίο μόνο στα μάτια της μπορούσε ο υποψιασμένος να διακρίνει. Ο έρωτας, αυτός ο σκανταλιάρης δυνάστης που ξενοχτάει στα τρυφερά μάγουλα των κοριτσιών, όπως έγραψε ο αρχαίος ποιητής, και φουντώνει από καταβολής κόσμου τα ονείρατα και τις πιθυμίες τους. Ο παιχιδιάρης Έρωτας, ο θεός που από τα βέλη του κανείς δεν γλιτώνει!

Μόνο η θαλερή καστανιά, στην οποία ήταν ήδη καλοσχηματισμένο το αγκαθερό περίβλημα των θρεπτικών καρπών της, κι ο Πανούλας ένιωθαν για την ώρα, έτσι νόμιζε η κόρη, την αύρα που εξέπεμπε ο έρωτάς της. Άμποτε ν' άγγιζε και τον κλέφτη της καρδιάς της! Άμποτε... Στο δεύτερο «άμποτε» σταματούσε τις σκέψεις κι έπαυε να ονειρεύεται, γιατί είχε την πεποίθηση πως ο χρόνος θα 'φερνε ότι θα 'ταν καλό για κείνη. Η άπειρη ψυχή της αγνοούσε πως «αίων παῖς ἐστὶ παίζων, πεττεύων»*, πως, δηλαδή, ο χρόνος είναι ένα παιδί που παίζει πεσσούς, και μέσα στη δηλούμενη αβεβαιότητά του, συχνά, φθάνει και διαβαίνει ξεριζώνοντας πολλές από τις σταθερές της ζωής μας.

Κι εκείνο το καλοκαίρι διάβηκε σαν νερό κι η Λένη ξαναπήγε στο σχολείο. Ένα μεσημέρι που επέστρεψε, όταν πήγε στον αχυρώνα να δει τον προσφιλή της ημίονο, δεν τον βρήκε. Το ερώτημά της για το πού

βρίσκεται, το διαδέχθηκε μια πνιχτή ιαχή απόγνωσης κι ένα παρατεταμένο γιατί, που συγχλόνισε όποιον τ' άκουσε.

Τ' άλλο πρωί, όταν βγήκε από το δωμάτιό της, ήταν άλλος άνθρωπος. Ο τουφεκισμός, μακριά στην ερημιά, που επιλέχθηκε από τον σέμπρο του πατέρα της, για να τελέψει τον βίο ο εργατικός και υπομονετικός, αλλά γηραιός, άχρηστος Πανούλας, τη μεταμόρφωσε. Άρχισε ν' αντιμετωπίζει με καχυποψία τους ανθρω-

πους, συχνά αγνώμονες, και συνέχισε να υπεραγαπά τα ζώα. Ανεξαιρέτως, όλα τα ζώα! Κι από κείνο το φθινοπωρινό πρωινό, που ο ήλιος λαμπύριζε πάνω στις δροσοσταλίδες, οι οποίες είχαν απομείνει στα φυλλώματα των δέντρων από το πρώιμο πρωτοβρόχι, έπαψε να γεύεται τις σάρκες τους. Ήταν το λιγότερο που μπορούσε να κάνει στη μνήμη του πολυφίλτου Πανούλα, του Πανούλα της!

* Ηράκλειτος, απ. 52

Et in Arcadia ego

Δημήτρης Κοτταρίδης

Η Αρκαδία δεν έπαυσε μα ζει και βασιλεύει,
μνήμα δεν είν' μαρμάρينو μα πνέει και βλασταίνει.
Αν σε αγγίξει πίστεψε, αν γνέψει θώρησέ την.
Αρχέγονη και ουτοπική τις φαντασίες ζωηρεύει,
βουκολική, εσώτερη, μυστήρια και γαλήνια.

Η Αρκαδία δε σίγησε μα ηχεί σαν τη φλογέρα
ποιμένες τη διασχίζουνε και αίγες την τρυγάνε,
τη φύση της θαυμάζουνε περιηγητές, διαβάτες
και την ανάσα της ζητούν της Εσπερίας μαέστροι,
την έμπνευση τους καρτερούν απ' την παλιά της αύρα.

Η Αρκαδία δε στέρεψε, οι μύθοι της δε σβήσαν.
Του Πάνα η τραγική μορφή στο Λύκαιον ξαποσταίνει
ο Ερμής κι αν τον ξεμάκρυνε, επέστρεψε στη γη του,
οι νύμφες κι ο Διώνυσος σταθήκαν στο πλευρό του.
Ήχοι των μαγικών αυλών κεντούν μες στη σιωπή της.

Η Αρκαδία δεν τέθηκε, στο νου σου περιοδεύει,
σε σπήλαια κρύβεται βαθιά, τη σκέψη αναμοχλεύει
τρέχει σαν γάργαρα νερό, στο αυτί σου ψιθυρίζει,
βρίσκεσαι μέσα της και συ κι ας μην τ' αναγνωρίζεις,
μα τα ένστικτα της νιότης σου εκεί ζητούν απάγκιο.

Ακουαρέλα

*Στον Γιάννη και
στην Μαρία Τζανή*

Γιώγια Σιώκου

Μετά τη βροχή
διαμαντόπετρες από τη στέψη
ουράνιον τόξο ξεχύνονται
στραφταλίζοντας στο πέλαγος.

Βράχια άγρια, στολισμένα
με αμέθυστους
από αλυκές, κάππαρη και κρίταμο,
λάμπουν στον ήλιο,
που πυρώνει τις πέτρες
στ' ασβεστωμένα καλντερίμια,
με το ξωκλήσι πάνω
από τη θαλασσοσπηλιά
να καίει τη φλόγα της ελπίδας.

Σφίγγω έναν κόκκο άμμου
και γονατίζω στην άκρη
της θάλασσας,
εκεί που σπάει το κύμα
και αναδύονται
τα χρώματα της σιωπής.

Το σπίτι μου στο Βλυχό

Γιάννης Γαβαλάς

Κι αφού κατάλαβα καλά
τα μάταια και τα πολλά
στο κύμα δίπλα έχτισα
απλό μικρό σπιτάκι
ταξιδευτής στη μοναξιά
με τα παρήλια αντικριστά
καβάλα σεριανάει ο νους
ο αφράτο κυματάκι.

Στο γαρμπινό παράθυρο
η ανάσα του πουνέντη
κι η ομορφιά της θάλασσας
τη κάμαρη γεμίζει
μα σαν θα 'ρθεί το δειλινό
και γύρει ο ήλιος στο βουνό
ο δίσκος του Απόλλωνα
χρυσάφια τη στολίζει.

Είναι μια μέθη ερωτική
στη φλέβα σου περνά
μιλάει η Δύση μυστικά
να πεις δεν σε αφήνει -
χρώματα ήχοι και ευωδιές
κουρσεύουν την λαλιά
βλέπεις εικόνες μαγικές
που η μνήμη δεν τις σβήνει.

ΣΤΟΝ ΕΠΟΜΕΝΟ ΧΕΙΜΩΝΑ

Σταύρος Θ. Παπουτσής

Στόν επόμενο χειμώνα
γιά νά ζεσταθείτε
ντυθείτε με την μοίρα σας.
Αύτη που κρεμάσατε πριν
λίγα χρόνια
στό καρφί της Λησμονιάς.
Ο επόμενος χειμώνας θά είναι
πιό βαρύς
έπειδή θά παραπατάει
στό άδειο στομάχι σας.
Γιατί οί δωρεές τους
σάς είχανε μπερδέψει.
Είχατε ξεχάσει νά διαχωρίσετε
τό είδος τού σημερινού βολέματος
μέ τό άγνωστο αύριο.
Αφενός, καλά κάνατε
πού σέ κάθε εύκαιρία ανάβατε
λαμπάδες ίσια μέ τό μπόι τους.
Όμως, τόν επόμενο χειμώνα,
καλά είναι κάθε τόσο
νά δυναμώνετε τη φωτιά
στό τζάκι σας
μέ άναμνήσεις της δική σας μοίρας.
Ίσως σταματήσετε γιά λίγο
τήν παγωνιά.
Ίσως σάς φανεί πώς κάτι μασάτε.
Τόν επόμενο χειμώνα.

ΠΑΝΗΓΥΡΙ

Χρυσοντίνα Παπαδάμ

Παναγιά μου κι εφέτος ήρθ' η χάρη
Σου πάλι.

Πανηγύρι, γιορτάσι, στο χωριό,
στην καρδιά.

Θα ξαναρθούνε ξένοι
απ' τα γύρω χωριά.

Απ' την πόλη θα δούμε
τα δικά μας παιδιά.

Τα σπίτια, οι δρόμοι, καθαροί
κι ασπρισμένοι.

Τα ρούχα καινούργια,
στα μάτια χαρά.

Τραγούδια απλωμένα
παντού στον αέρα.

Κι εκεί στου χωριού την καρδιά,
την πλατεία,

χέρι με χέρι, νέοι και γέροι,
ξενοχωρίτες και συντοπίτες,
έχουν αφήσει πίσω τις έγνοιες
και τα γινάτια

κι ήρθαν να δούνε
τους χωριανούς τους
με άλλα μάτια!

Κι όλοι μαζί, με το χορό
και το τραγούδι είναι δεμένοι,
λυγίζ' η μέση, κάνει τσακίσματα,
σκιρτά η καρδιά.

Κρυφές ματιές και φτερουγίσματα.
Όλοι αλλαγμένοι.

Πόση ζωντάνια στην απλωσιά της
χωράει τώρα η οικουμένη!

Καθρέφτισμα του έρωτα

Άρης Γ. Χαραλαμπίδης

Είν' υπερκόσμια μουσική κάθε δική σου νότα
που αγάπης νανουρίσματα για μένα μελωδεί.
Να 'ξέρεις πόσο σ' αγαπώ δεν θ' άντεχες τη φλόγα
γι' αυτό σου κρύβω πού και πού τι έχω στην ψυχή.

Καθρέφτισμα του έρωτα είναι η αγκαλιά σου
σαν προσευχή στο άπειρο η κάθε σου πτυχή.
Άγγελοι θα σου πλάσανε τα κάλλη τ' ακριβά σου
κι ο ουρανός στα μάτια σου σεργιάνι έχει βγει.

Αν και την ευτυχία μας χτύπησε καταιγίδα
κατώφλι των ονείρων μας είσαι στην καταχνιά.
Στην κάθε αβέβαιη στιγμή ρίχνεις και μια ελπίδα
κοντά σου η καρδούλα μου ανάλαφρα χτυπά.

ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΚΥΜΑΤΑ

Δημήτρης Χ. Τσελίκας

Σαν πελαγίσια κύματα διαβαίνουνε τα χρόνια
- όπως τα ταξιδιάρικα, στον Ουρανό, πουλιά -
σ' ένα ταξίδι αδιάκοπο, στον δρόμο τους αιώνια,
ως, στον αφρό τους, να πνίγουν σε μιαν ακρογιαλιά.

Πότε, σαν κύκνου αρμονικό πέταγμα προσπερνάνε,
όπως μαέστρου δάχτυλα, σε άρπα μουσική,
κι' άλλοτε σαν τους δαίμονες της άβυσσου ξεσπάνε
πάνω στα βράχια της Ζωής και χάνονται εκεί.

Κι' εμείς πλανόμενα σκαριά στου πέλαγου τα πλάτη,
ξυλάρμενοι αρμενίζουμε σε θάλασσα ανοιχτή
μια σε γαλήνης θαλπωρή, μια σε κυκλώνα μάτι
όσπου στην ίδια, όλοι μας, να σβύσουμε ακτή.

Περιττά τα λόγια

Παναγιώτης Χαρ. Μεταξάτος

Περιττά τα λόγια της στιγμής
αφού αλλού σε πάνε,
ανάχωμα της άτακτης φυγής
τον χρόνο προσπερνάνε.

Περιττά τα χάρδια και οι χαρές
της πρόσχαρης αγάπης,
δεν έχει νόημα να ζεις
να υπερνικάς τις μάχες.

Περιττά τερτίπια της ζωής,
καινούργια καμωμένα
αναβιώνουν όμορφες στιγμές
και της πληγής το αίμα.

Περιττά φτιασίδια και οσμές
μιας άχαρης παγίδας,
που σέρνει την αγάπη μου
σε απόμακρα ταξίδια.

Μυρωμένες ματιές

Τόνια Κυριακουλάκου

Σκέψεις ολάνοιχτες,
ματιές μυρωμένες από αισθήσεις,
πέλαγα ατελείωτα,
πόρτες ανοιχτές για να χτυπήσεις,
Έσύ, καλέ μου,
ονειροακριβέ μου
σύντροφε.
Αργές, μα ελκυστικές
οι γεύσεις
κάνεις για ν' αγναντεύσεις,
μα, δεν αρκεί.

Βουλιάζει γύρω μου
η θλίψη,
ο χωρισμός, η ανάμνηση
διαρκώς με τριγυρίζουν,
εμένα, εσένα, εμάς,
στο αχνό και έντονο διάβα τους
τραβούν
και μας ορίζουν
έτσι, όπως χτες
και σήμερα και πάντα,
ορίζει ο νους τη λογική,
η καρδιά τις αισθήσεις
κι' η απέραντη ψυχή
τις άκρατες μαθήσεις.

Ο ΓΕΡΟ ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Παύλος Αθ. Παλούκας

Καυμένε γερο-πλάτανε, που ορθώνεσαι μπροστά μας,
περήφανος κι ακλόνητος, σκέπη στα πρόβατα μας.
Σε βλέπουμε και μας θωρείς, δεν ημπορείς να κρίνεις,
να πεις ιστορικές στιγμές πίσω σου που αφήνεις.
Μιλάει ο γέρος σου κορμός, το κούνημα των φύλλων,
πού 'σουνα καταφύγιο προβάτων και των σκύλων.
Παλιά θα φιλοξένησες πολεμιστές κι αντάρτες,
που σκόπευαν για το κακό μέσα στους Ποντικάτες.
Τα καλοκαίρια συντροφιά τσοπάνηδες κοντά σου,
κοπάδια γιδοπρόβατα κάτω απ' τη σκιά σου.
Διαβάτες, ξένοι, χωριανοί, αναψυχή σε έχουν,
κάθονται δίπλα στον κορμό, το λάρυγγα τους βρέχουν.
Πλάτανε, γερο-πλάτανε, που στέκεις με καμάρι,
στολίδι στη χαλικαριά, έχεις περίσσια χάρη.
Θωρώντάς σε δοξάζομεν Εκείνον πούχει φτειάξει
τα μεγαλεία της φύσεως με αρμονία και τάξη.

* Πλάτανος υπήρχε μέσα στο χωριό ακριβώς πάνω απ' το σχολείο, στο σημερινό συντριβάνι. Τον κατέστρεψαν τα μουλάρια το 1922-23. Το ποίημα, όμως, αναφέρεται στον πλάτανο των «χαλικιών». Πρωτοδημοσιεύτηκε στον Α' τόμο του βιβλίου μου ΠΟΝΤΙΚΑΤΕΣ Πωγωνίου: γη των πατέρων μας, έκδ. Αδελφότητα Ποντιακιωτών «ΟΙ ΑΓ. ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ», Αθήνα 1998, σελ. 57.

Ο Ταύρος της Κρήτης

*Τότε, ξεπήδησε από τα κύματα ένας ταύρος
με ομορφιά ασύγκριτη. Αυτόν τον ταύρο
ο Μίνωας δεν τον θυσιάσε στον Ποσειδώνα...*

Ι.Θ. ΚΑΚΡΙΑΗΣ

TOMOS 4ος, σελ. 269

Κάποτε ο Μίνωας, ο μυθικός βασιλιάς της Κρήτης, που είχε τα παλάτια του στην Κνωσό, ζήτησε από τον Ποσειδώνα μια χάρη.

Να ζήσει πολλά-πολλά χρόνια και να

Φρειδερίκη Τζόκα - Ζήση

είναι πάντοτε βασιλιάς της Κρήτης. Ο θεός Ποσειδώνας του απάντησε, πως ναι, θα του έκανε αυτή τη χάρη, αν του έχτιζε έναν Ναό και αν του θυσιάζε έναν ταύρο, κάθε που το φεγγάρι θα ήταν ολόγιομο, δηλαδή κάθε που θα ήταν πανσέληνος.

Έτσι και έγινε.

Ο Μίνωας κάλεσε τους καλύτερους τεχνίτες και έχτισαν μέσα στα παλάτια του έναν μεγαλοπρεπή Ναό και τον αφιέρωσε στον Ποσειδώνα. Και από τότε, κάθε που το φεγγάρι ήταν ολόγιομο, διάλεγε από τα κοπάδια του έναν ταύρο και πριν καλά-καλά βγει ο ήλιος τον θυσίαζε στον Ποσειδώνα.

Έτσι και ο θεός και ο βασιλιάς ήταν ευχαριστημένοι!

Ο καιρός περνούσε, τα φεγγάρια γέμιζαν και άδειαζαν και πάλι από την αρχή. Ώσπου οι ταύροι από τα κοπάδια του βασιλιά τελείωσαν.

Τώρα;

Τι θα έκανε τώρα ο βασιλιάς Μίνωας;

Και η υπόσχεση που έδωσε στον Ποσειδώνα;

Ήταν πολύ λυπημένος. Κλείστηκε στην κάμαρά του και ούτε έτρωγε ούτε έπινε.

Τότε ο Ποσειδώνας τον λυπήθηκε.

Χτύπησε με την τρίαινα τη θάλασσα και αμέσως ξεπήδησε ένας κατάσπρος ταύρος.

Ύστερα, τον έστειλε στο παλάτι του Μίνωα.

Τώρα τι θα κάνει ο βασιλιάς Μίνωας; Θα θυσιάσει τον ταύρο που του έστειλε ο Ποσειδώνας ή όχι;

Για να δούμε, τι θα κάνει λοιπόν;

Ήταν ένας πανέμορφος ταύρος!

Το τρίχωμά του ήταν απαλό σαν το απάτητο χιόνι και στο μέτωπο του είχε μια μαύρη, κατάμαυρη βούλα. Τα μάτια του είχαν το χρώμα του ώριμου κάστανου και ήταν γλυκά σαν μέλι. Τέτοιον ταύρο δεν είχε ξαναδεί ο Μίνωας.

Πήγε κοντά του και του χάιδεψε απαλά τη μαύρη βούλα. Ο ταύρος ένιωσε το χάδι του βασιλιά και ευχαριστημένος ξάπλωσε μπροστά στα πόδια του. Ο Μίνωας καθώς τον κοίταζε, είπε με το νου του.

«Αυτόν τον ταύρο, δε μου πάει η καρδιά να τον θυσιάσω. Θα τον κρατήσω στο παλάτι μου. Μπορεί οι δικοί μου ταύροι να τελείωσαν, μα στην Κρήτη υπάρχουν πολλοί. Θα βρω λοιπόν άλλον ταύρο να θυσιάσω στο βωμό του Ποσειδώνα».

Έδωσε λοιπόν διαταγή στους υπηρέτες του, κανέναν να μην πειράξει αυτόν τον ταύρο και να τον αφήνουν ελεύθερο

μέσα στο παλάτι να κάνει ό,τι θέλει και να πηγαίνει όπου θέλει.

Η διαταγή ήταν πολύ αυστηρή και οι υπηρέτες δεν τολμούσαν ούτε να τον αγγίζουν.

Μα ο Ποσειδώνας, οργίστηκε που ο Μίνωας δεν κράτησε την υπόσχεσή του. Χτυπάει με δύναμη την τρίαινα στα κύματα και εκείνα φουσκώσαν και ψήλωσαν και έφτασαν στον ουρανό. Και έστειλε στον ταύρο μια αρρώστια του μυαλού. Τη μανία.

Ο ταύρος τρελαίνεται. Αρχίζει να χοροπηδάει, να τρέχει μέσα στο παλάτι και να μην αφήνει τίποτε όρθιο.

Ο Μίνωας προσπαθεί να τον καλοπιάνει. Μα άδικος κόπος. Ο ταύρος τον κοιτάζει αγριεμένος και είναι έτοιμος να τον τρυπήσει με τα κέρατα. Μπαίνουν στη μέση οι υπηρέτες και τότε ο ταύρος καρφώνει έναν υπηρέτη και τον πετάει ψηλά στον αέρα.

Ύστερα μανιασμένος δίνει μια στην πόρτα του παλατιού, την ρίχνει κάτω και βγαίνει στους δρόμους. Τόση μεγάλη ήταν η μανία του, που από το στόμα του έβγαζε φωτιές και από τα ρουθούνια του καπνούς.

Από εκείνη την ημέρα γύριζε εδώ κι εκεί στην Κρήτη μανιασμένος. Οι άνθρωποι, όταν τον έβλεπαν από μακριά, κλείνονταν στα σπίτια τους. Τα ζώα παραμέριζαν φοβισμένα. Είχε γίνει ο φόβος και ο τρομος ολόκληρης της Κρήτης. Ο Μίνωας ήταν πολύ λυπημένος!

Και ενώ στην Κρήτη συνέβαιναν όλα αυτά, η θεά Ηρα πάνω στον Όλυμπο έκανε σχέδια και παρασχέδια.

Σε δυο στιγμές φτάνει στις Μυκήνες και βρίσκει τον Ευρυσθέα.

- Βασιλιά Ευρυσθέα, ήρθε η ώρα να βγάλουμε μια και καλή τον Ηρακλή από τη μέση. Εσύ να βασιλεύεις, χωρίς το φόβο μήπως ο Ηρακλής σου πάρει το θρόνο, και εγώ να τιμωρήσω τον Δία, που αγάπησε την Αλκμήνη, τη μητέρα του Ηρακλή, περισσότερο απο μένα. Το και το συμβαίνει στην Κρήτη Ευρυσθέα. Ξέρεις τι θα κάνεις από δω και πέρα.

Αυτα ειπε η Ηρα και έφυγε βιαστικά. Ο Ευρυσθέας κατάλαβε πολύ καλά, τι έπρεπε να κάνει.

Καλεί λοιπόν τον Ηρακλή και του λέει:

- Θέλω, Ηρακλή, να μου φέρεις τον ταύρο της Κρήτης εδώ. Αλλά να τον φέρεις ζωντανό. Αυτή είναι η εντολή μου.

Και του εξήγησε με το νι και με το σίγμα ό τι ένι νε και δεν έγινε στο παλάτι του βασιλιά Μίνωα.

Ο Ηρακλής ξεκινάει λοιπόν και πάει στην Κρήτη Φτάνει στην Κνωσό, στο παλάτι του Μίνωα.

- Βασιλιά Μίνωα, ο Ευρυσθέας ο βασιλιάς των Μυκηνών, με στέλνει να πιάσω τον ταύρο που σκορπάει το φόβο και τον τρόπο σε όλη την Κρήτη. Ζητάω την άδεια και τη βοήθειά σου, βασιλιά.

- Γενναίε Ηρακλή, λυπάμαι που στα καλά καθούμενα, αυτός ο όμορφος ταύρος έγινε ένα θειό ανήμερο. Εύχομαι κάποτε να του περάσει η μανία.

Και να γίνει πάλι ο ήμερος και όμορφος ταύρος Το στολίδι του παλατιού μου. Μα μέχρι τότε κάνε ότι καλύτερο μπορείς. Σου εύχομαι λοιπόν, καλή τύχη

Ο Ηρακλής ετοιμάστηκε. Πήρε το ρόπαλο και το ασημένιο σχοινί, εκείνο που

του είχε δώσει" η θεά Αθήνα και το είχε πάντα μαζί του.

Πήρε και το χρυσό δίκτυ. Εκείνο το δίκτυ που είχε πιάσει την ελαφίνα.

Κίνησε λοιπόν να βρει τον ταύρο. Γύρισε βουνά και κάμπους, μα δεν τον βρήκε πουθενά. Και μια μέρα απο τις πολλές, τον πέτυχε να πίνει νερό σε μια πηγή.

«Είναι η στιγμή που περίμενα», σκέφτηκε ο Ηρακλής.

Τρέχει καταπάνω του, μα ο ταύρος του ξεφεύγει.

Από εκείνη την ώρα, άρχισε ένα τρελό κυνηγητό που τέλος δεν είχε.

Η μια μέρα έφευγε και ερχόταν η άλλη και έφευγε και αυτή. Έτσι πέρασε σχεδόν ένας χρόνος.

Και ένα απόγευμα, βλέπει τον ταύρο ξαφνικά μπροστά του. Δεν χάνει καιρό. Πετάει το χρυσό δίκτυ και τον τυλίγει. Ο ταύρος μπερδεύεται. Προσπαθεί να βγει έξω από το δίκτυ, μα μπερδεύεται περισσότερο. Τότε ο Ηρακλής πετάγεται και τον πιάνει από τα κέρατα. Ο ταύρος τινάζεται ψηλά, μα ο Ηρακλής τον κρατάει γερά και τον δένει με το ασημένιο σχοινί. Ύστερα περνάει μια θηλιά στο δεξί του πόδι και στα ρουθούνια του, έτσι που δεν μπορεί να κουνηθεί πια Δεμένον λοιπόν, τον πάει σ'ήνΚνω σο, στο βασιλιά Μίνωα. Ο Μίνωας λυπάται πολύ που τον βλέπει έτσι δεμένον

– Σου τον χαρίζω, Ηρακλή, σου αξίζει αυτό ο ταύρος.

– Σ' ευχαριστώ, βασιλιά Μίνωα, είπε ο Ηρακλής και κίνησε να φύγει.

– Στο καλό, γενναίε Ηρακλή, είπε ο

Μίνωας και βλεπε να φεύγει με τον ταύρο στους ώμους του δύο δάκρυα στάθηκαν στις άκρες των ματιών του. Τον ειχε αγαπήσει αυτόν τον ταύρο.

Σαν έφτασε στις δυτικές ακτές της Κρήνης ο Ηρακλής έριξε τον ταύρο στη θάλασσα και ανέβηκε στη ραχη του. Ο ταύρος κολυμπώντας μέρα και νύχτα έφτασε κάποτε στις ανατολικές ακτές της Πελοποννήσου. Εκεί ο Ηρακλής τον πήρε πάλιστους ωμούς του και κίνησε για τις Μυκήνες.

Σε λίγο σε λιγάκι, έφτασε στο παλάτι.

Ο Ευρυσθέας δεν περίμενε να δει τον Ηρακλή ζωντανό και λυπήθηκε πολύ. Μα θαύμασε την ομορφια του ταύρου. Ήθελε να τον κρατήσει στο παλάτι του, μα θυμήθηκε, πως είχε υποσχεθεί να τον αφιερώσει στη θεά Ήρα.

Έτσι και έγινε.

Ο Ευρυσθέας τον αφιέρωσε στο ναό της Ήρας.

Η Ήρα οργίστηκε που ο Ηρακλής τα κατάφερε και τώρα και πάντα έβγαινε νικητής! Μα η οργή της μαλάκωσε σαν είδε τον ταύρο στο ναό της «Είναι υπέροχος!» σκέφτηκε και του χάιδεψε την μαύρη βούλα που είχε στο μέτωπο.

Με μιας ο ταύρος ημέρεψε. Μαζεύτηκε σα κουβάρι στα πόδια της θεάς και τον πήρε γλι ύπνος. Ύστερα από τόσα και τόσα που πέραι νιώθε πολύ κουρασμένος!

Αν τον έβλεπε να κοιμάται έτσι γλυκά και ήρεμα ο βασιλιάς Μίνωας, θα χαίρόταν πάρα πολύ.

Η διπλανή πόρτα**Βάσσος Γιάννης**

Θυμήθηκα πως ζούσαμε παλιά ,
η πόρτα δίπλα πάντα ανοιχτή.
Φωνάζαμε στους δρόμους σαν παιδιά,
και η νύχτα που μας σκέπαζε πνιχτή .

Φόραγαν οι μανάδες μια ποδιά,
για το μαγείρεμα και άλλες δουλειές
Και η γερόντισσα η παπαδιά,
έφερνε την φασουλάδα με ελιές.

Και όταν μεγαλώσαμε μετά,
το μεροκάματο πήραμε στα χέρια.
Άλλος οικοδόμος στα μπετά,
και άλλος κρεοπώλης με μαχαίρια.

Σαν έπεφτε το χιόνι τον χειμώνα,
και έρχονταν βαριά η παγωνιά
Είχαμε το τζάκι φωτεινή εικόνα,
και ζέστα μες την φτωχογειτονιά.

Ήταν τα παραθυρόφυλλα ανοιχτά,
κι έμπαινε ο ήλιος και η αγάπη.
τα όνειρά μας έγιναν τα φυλακτά,
μέσα στις καρδιάς μας το ντουλάπι.

Ο ΧΡΟΝΟΣ**Καλλιόπη Τουφίδου**

Πόσο γρήγορα έφυγες
κι έτρεχα να σε προλάβω
κι εσύ μου έφευγες,
βιαστικά κι ανέμελα.
Μα εγώ σε κυνηγούσα
να σε προλάβω...
Εσύ μου έφευγες
χωρίς να το καταλάβω.
Με τα φτερά μου πέταγα
να φθάσω την ελπίδα,
μα μου έφευγες κρυφά
κι έκλεβες τα όνειρα μου.
Σαν αστραπή τα σύννεφα περνούσες
και εγώ τις μπόρες αψηφούσα.

Τώρα θωρώ σιωπή.
Μα γυρισμό κανένα,
σα να μου τέλειωσες τον δρόμο.
Μα εγώ ο δρομέας,
παρακαλώ σε, γύρνα πίσω,
να μου δώσεις τη σκυτάλη,
να τρέξω απ' την αρχή,
να προλάβω την άνοιξη.
Να δω τον ήλιο,
να μου χαρίσει τη ζωή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ.	σελ.
Σημείωμα εκδότη (Λ.Β.Τ.).....	1
Τηλέμαχος Αλαβέρας.....	2
Έφυγε από τη ζωή Φώτης Κουλαρμάνης.....	3
Αποχαιρετισμός Λευτέρης Β. Τζόκα.....	5
Αποχαιρετισμός Απόστολου Φορλίδα.....	6
Τα εγγόνια μου († Φώτης Κουλαρμάνης).....	7
Είσαι!... (Λευτέρης Β. Τζόκας).....	9
Ο Ορέστης Λαδένης στην ομαδική έκθεση του ιστορικού αρχείου της Εθνικής Τράπεζας..	10
«Σύμβολα εν απογνώσει».....	11
Το σχολείο (Παναγιώτης Χαραλαμπίδης).....	12
Εικόνες (Αγάπη Ευθυμιοπούλου).....	14
Η Λιλαία (Ελένη Παπαγεωργίου).....	14
Ήρθα και φεύγω (Κυριάκος Σαχανίδης).....	15
Οικονομική ενημέρωση.....	15
Φεστιβάλ Αραχθείου Θεάτρου 2026.....	16
Το κέρασμα - Μια στιγμή χωρίς κορνίζα του Πάρι Πρέκα (Γιάννης Τσούτσιας).....	18
Ικεσία - ιχνεύω (Μαίρη Τσούτσια).....	18
Χαμένα λόγια (Ιφιγένεια Καλιακάτσου).....	19
Πέμπτη ενόττητα Γιάννης Κ. Τσώλης.....	19
Αγαπώ (Γεώργιος Β. Σιαφλός).....	20
Κίτσοι Τζαβέλας (Παύλος Γ. Χρήστου).....	21
Αγγελτήρια († Τάκης Παπαδημητρίου).....	23
Ορχομενός (Λυδία Σαρρή).....	24
Η γενέτειρά μου (Χρήστος Ν. Καραγκούνης).....	25
Εμεγάλωσε η νύχτα (Γιώργος Σπ. Μουσελίμης).....	26
Τα Αστέρια (Αγγελική Σταματούκου).....	27
Ωδή στην Πατρίδα (Γιάννης Πανούσης).....	28
Κουβέντα με παππού (Κώστας Χ. Κρεμμύδας) ...	28
Η Δίκη των τόνων (Χρήστος Γ. Χρήστου).....	29
Το Τζαμί του Ασλάν Πασά (Β. Πετρόπουλος).....	32
Μαρτυρία για την αστυνομία στην κατοχή (Φρίξος Δήμου).....	34
Το ξόδεμα - Τόσος δρόμος (Σπ. Ραδίτσας).....	35
Ο Πανούλας (Παναγιώτα Π. Λάμπρη).....	36
Et in Arcadia ego (Δημήτρης Κοτταρίδης).....	38
Ακουαρέλα (Γιώγια Σιώκου).....	39
Το σπίτι μου στο Βλυχό (Γιάννης Γαβαλάς).....	39
Στον επόμενο χειμώνα (Στ. Παπουτσής).....	40
Πανηγύρι (Χρυσοντίνη Παπαδάμ).....	40
Καθρέφτισμα του έρωτα (Άρης Χαραλαμπίδης).....	41
Του χρόνου κύματα (Δημήτρης Χ. Τσελίκας).....	41
Περιττά τα λόγια (Παναγιώτης Μεταξάτος).....	42
Μυρωμένες ματιές (Τόνια Κυριακουλάκου).....	42
Ο γέρο πλάτανος (Παύλος Αθ. Παλούκας).....	43
Ο Ταύρος της Κρήτης (Φρειδ. Τζόκα - Ζήση).....	44
Η διπλανή πόρτα (Βάσσης Γιάννης).....	47
Ο χρόνος (Καλλιόπη Τουφίδου).....	47

